Oscar Wilde

Lady Windermere'in Yelpazesi

oyun

İngilizce Aslından Çeviren
Murat Erşen

Oscar Wilde, Irlandalı şair ve oyun yazarı. 1854'te Dublin'de doğdu. On dokuzuncu yüzyıl sonunda ortaya çıkan ve "sanat için sanat" görüşünü savunan Estetikçilik akımının İngiltere'deki sözcülerindendir. Eşcinsellik suçlamasıyla hakkında dava açılmış ve 1895-97 yılları arasında hapis yatmıştır. Hapisten çıkınca İngiltere'yi terk ederek Paris'e yerleşti. 1900 yılında ayrı kaldığı karısını ve iki çocuğunu göremeden Paris'te öldü.

Türkçede Wilde:

- *De Profundis* (Can Yayınları, 1997)
- *Lord Arthur Savile'in Suçu* (Dost Kitabevi Yayınları, 1999)
- *Aforizmalar* (Babil Yayınları, 2000)
- *Sosyalizm ve İnsan Ruhu* (Roll Kitapları, 2000)
- *Teleny* (Çiviyazıları, 2001)
- *Dorian Gray'in Portresi* (Can Yayınları, 2003)
- *Reading Hapishanesi Baladı* (Bordo Siyah Yayınları, 2003)
- *Vera veya Nihilistler* (Bordo Siyah Yayınları, 2004)
- *Mutlu Prens ve Diğer Öyküler* (İnkılap, 2004)
- *Salomé* (İmge Kitabevi Yayınları, 2005)
- *Lady Windermere'in Yelpazesi* (İmge Kitabevi Yayınları, 2006)

Murat Erşen, 1976 Eskişehir doğumlu. Bornova Anadolu Lisesi'nden ve 9 Eylül İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü'nden mezun oldu. Halen Strasbourg II Marc Bloch Üniversitesi Felsefe Bölümü öğrencisi.

Erşen'in Çevirileri:

- *Salomé* (İmge Kitabevi Yayınları, 2005)
- *Lady Windermere'in Yelpazesi* (İmge Kitabevi Yayınları, 2006)
- *Ciddi Olmanın Önemi Üzerine* (yayına hazırlanıyor, İmge Kitabevi Yayınları)
- *Psikanalizin Yedi Temel Kavramı* (Özge Erşen ile birlikte, yayına hazırlanıyor, İmge Kitabevi Yayınları)

İmge Dağıtım

Ankara
Konur Sokak No: 43/A Kızılay
Tel: (312) 417 50 95-96 / 418 28 65
Faks: (312) 425 65 32
E-Posta: dagitim@imge.com.tr

İstanbul
Mühürdar Cad. No: 80 Kadıköy
Tel: (216) 348 60 58
Faks: (216) 418 26 10
E-Posta: kadikoy@imge.com.tr

Oscar Wilde

Lady Windermere'in Yelpazesi

Çeviren
Murat Erşen

İMGE
kitabevi

İmge Kitabevi Yayınları
Genel Yayın Yönetmeni
Şebnem Çiler Tabakçı

ISBN 975-533-470-X

Özgün Adı
Lady Windermere's Fan, 1892

© İmge Kitabevi Yayınları, 2006

Tüm hakları saklıdır.
Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa
fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik
yöntemlerle çoğaltılamaz.

1. Baskı: Mayıs 2006

Yayıma Hazırlayan
Ülkü Doğanay

Kapak
Selin Sobacı

Düzelti
Alaattin Topçu

Sayfa Düzeni
Yalçın Ateş

Baskı ve Cilt
Pelin Ofset Tipo Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Mithatpaşa Cad. No: 62/4 Kızılay-Ankara
Tel: (312) 418 70 93-94 • Faks: 418 10 46
www.pelinofset.com.tr

İmge Kitabevi
Yayıncılık Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Konur Sok. No: 3 Kızılay 06650 Ankara
Tel: (312) 419 46 10-11 • Faks: (312) 425 29 87
İnternet: www.imge.com.tr • E-Posta: imge@imge.com.tr

Oyun Kişileri

LORD WINDERMERE
LORD DARLINGTON
LORD AUGUSTUS LORTON
BAY DUMBY
BAY CECIL GRAHAM
BAY HOPPER
PARKER, Uşak
LADY WINDERMERE
BERWICK DÜŞESİ
LADY AGATHA CARLISLE
LADY PLYMDALE
LADY STUTFIELD
LADY JEDBURGH
BAYAN COWPER-COWPER
BAYAN ERLYNNE
ROSALIE, Hizmetçi

Oyunun Sahneleri

PERDE I Lord Windermere'in evinde oturma odası

PERDE II Lord Windermere'in evinde konuk odası

PERDE III Lord Darlington'un dairesi

PERDE IV I. Perdedeki aynı mekân

ZAMAN On dokuzuncu yüzyılın sonu
YER Londra

Oyundaki olaylar yirmi dört saatlik bir zaman diliminde geçer, bir salı günü öğleden sonra saat beşte başlar ve ertesi öğlen bir buçukta sona erer.

Birinci Perde

SAHNE

Carlton House Terrace'ta Lord Windermere'in evinin oturma odası. Ortada ve sağda birer kapı. Sağ tarafta, üstünde kitaplar ve kâğıtlar bulunan bir yazı masası. Solda küçük bir çay masası ve kanepe. Solda terasa açılan camlı bir kapı. Sağda masa.

(Lady Windermere sağdaki masada, mavi bir vazonun içindeki gülleri düzenlemektedir.)

PARKER

Hanımefendi bugün öğleden sonra evdeler mi?

LADY WINDERMERE

Evet... Kim geldi?

PARKER

Lord Darlington, efendim.

LADY WINDERMERE *(Bir an duraksar.)*

Yukarı buyur et ve beni arayan herkese evde olduğumu söyle.

PARKER

Başüstüne efendim. *(Ortadaki kapıdan çıkar.)*

LADY WINDERMERE

Onu bu geceden önce görmem çok iyi oldu. Geldiğine sevindim.

(Parker ortadaki kapıdan girer.)

PARKER

Lord Darlington.

(Lord Darlington ortadaki kapıdan girer.)
(Parker çıkar.)

LORD DARLINGTON

Nasılsınız, Lady Windermere?

LADY WINDERMERE

Nasılsınız, Lord Darlington? Bağışlayın, elinizi sıkamayacağım. Şu güller elimi su içinde bıraktı. Çok şirinler, değil mi? Bu sabah Selby'den geldiler.

LORD DARLINGTON

Gerçekten mükemmeller. *(Masanın üstünde duran bir yelpaze görür.)* Ne harika bir yelpaze. Bakabilir miyim?

LADY WINDERMERE

Tabii, güzel değil mi? Üstünde adım yazıyor. Ben de az önce gördüm onu. Kocamın bana doğum günü armağanı. Bugün doğum günüm olduğunu biliyorsunuz herhalde?

LORD DARLINGTON

Olamaz? Gerçekten mi?

LADY WINDERMERE

Evet, bugün reşit oluyorum. Gerçekten de hayatımda çok önemli bir gün, öyle değil mi? Bu yüzden bu gece bir parti veriyorum. Buyrun oturun. *(Hâlâ gülleri düzenlemektedir.)*

LORD DARLINGTON *(Oturur.)*

Keşke doğum gününüz olduğunu bilseydim Lady Windermere. Üzerinde yürümeniz için evinizin önündeki tüm caddeyi çiçeklerle donatırdım. Onlar sizin için yaratılmış.

(Kısa bir sessizlik...)

LADY WINDERMERE

Lord Darlington, geçen gece Dışişleri Bakanlığı'nda beni kızdırmıştınız. Korkarım beni yine kızdıracaksınız.

LORD DARLINGTON

Ben mi Lady Windermere?

(Parker ve Uşak ortadaki kapıdan tepsi ve çay takımlarıyla girerler.)

LADY WINDERMERE

Oraya bırak Parker. Başka bir şeye gerek yok. *(Mendiliyle ellerini silip kurular, soldaki çay masasına gider ve oturur.)* Bana katılmaz mısınız Lord Darlington?

(Parker ortadaki kapıdan çıkar.)

LORD DARLINGTON *(Sandalyeyi alır ve sahnenin ortasına, sola geçer.)*

Gerçekten çok üzüldüm, ne yapıp da sizi kızdırdığımı bana söylemelisiniz. *(Soldaki masaya oturur.)*

LADY WINDERMERE

Ne olacak, bütün gece bana inceden inceye iltifatlar yağdırıp durdunuz.

LORD DARLINGTON *(Gülümseyerek)*

Ah, bugünlerde hepimizin eli öyle darda ki verebildiğimiz tek güzel şey iltifat. Verebildiğimiz tek şey o.

LADY WINDERMERE *(Başını sallayarak)*

Yo, ben gayet ciddi söylüyorum. Gülmemelisiniz. Ben gerçekten çok ciddiyim. İltifatlardan hoşlanmıyorum, hem neden bir erkek aklından geçirmediği bir yığın şeyi söylediğinde bir kadını son derece hoşnut ettiğini sanır, anlamıyorum.

LORD DARLINGTON

Ah, fakat ben bunları içimden gelerek söylüyorum. *(Lady Windermere'in verdiği çayı alır.)*

LADY WINDERMERE *(Yüksek sesle)*

Umarım böyle değildir. Sizinle bozuşmak zorunda kalırsam üzülürüm, Lord Darlington. Sizden çok hoşlandığımı bilirsiniz. Ancak sizin de pek çok erkek gibi olduğunuzu düşünürsem hiç hoşuma gitmezsiniz. İnanın bana, siz diğer erkeklerden daha iyisiniz, ama bazen daha kötüymüşsünüz gibi davranmaya çalıştığınızı düşünüyorum.

LORD DARLINGTON

Hepimizin kendine göre ufak tefek gösterişleri vardır, Lady Windermere.

LADY WINDERMERE

Neden bunu kendinizi özel kılan bir şey olarak görüyorsunuz? *(Hâlâ soldaki masada oturmaktadır.)*

LORD DARLINGTON *(Hâlâ sahnenin ortasında, solda oturmaktadır.)*

Oh, bugünlerde kendini beğenmiş o kadar çok insan iyi biriymiş gibi davranarak sosyeteye giriyor ki sanırım kötüymüş gibi yapmak daha nazik ve alçakgönüllü bir mizacı gösterir. Üstelik, şu da söylenebilir. Eğer iyiymişsiniz gibi davranırsanız dünya sizi gayet ciddiye alır. Eğer kötüymüşsünüz gibi davranırsanız bunu yapmazlar. İyimserliğin hayret verici budalalığı böyledir işte.

LADY WINDERMERE

Öyleyse dünyanın sizi ciddiye almasını istemiyor musunuz, Lord Darlington?

LORD DARLINGTON

Hayır, dünyanın değil. Dünyanın ciddiye aldığı insanlar kimlerdir? Piskoposlardan can sıkıcı adamlara kadar, akla gelebilecek bütün budala insanlar. Sizin beni çok ciddiye almanız hoşuma giderdi, Lady Windermere, dünyada başka herhangi bir kişiden çok sizin.

LADY WINDERMERE

Neden?... Neden ben?

LORD DARLINGTON *(Kısa bir duraksamadan sonra)*

Çünkü bizim harika dost olabileceğimizi düşünüyorum. Bırakın da çok iyi dost olalım. Bir gün bir dosta ihtiyacınız olabilir.

LADY WINDERMERE

Bunu neden söylüyorsunuz?

LORD DARLINGTON

Şey... Zaman zaman hepimizin dostlara ihtiyacı olur.

LADY WINDERMERE

Bence biz zaten çok iyi dostuz, Lord Darlington. Her zaman da böyle kalabiliriz, siz şey yapmadıkça...

LORD DARLINGTON

Ne yapmadıkça?

LADY WINDERMERE

Bana son derece saçma şeyler söyleyerek bunu bozmadıkça. Benim bir Püriten olduğumu düşünüyorsunuz sanırım? Evet bende Püritenlikten gelme bazı şeyler var. Böyle yetiştirildim. Bundan hoşnutum da. Annem daha ben çocukken öldü. Ben hep babamın ablası Lady Julia ile kaldım, bilirsiniz. Bana karşı sertti; ama o, bana dünyanın unutmakta olduğu şeyi, yanlış ve doğru arasında var olan farkı öğretti. O hiçbir uzlaşmayı kabul etmezdi. Ben de etmem.

LORD DARLINGTON

Sevgili Lady Windermere!

LADY WINDERMERE *(Kanepede geriye yaslanır.)*

Çağın gerisinde kaldığımı düşünüyorsunuzdur herhalde. Evet, öyleyim. Bunun gibi bir çağla aynı düzeyde olmak beni üzerdi.

LORD DARLINGTON

Bu çağın çok berbat olduğunu mu düşünüyorsunuz?

LADY WINDERMERE

Evet. Günümüzde insanlar hayatı sanki bir kurgu olarak görüyorlar. O bir kurgu değildir; kutsal bir ayindir. Ülküsü Aşktır. Onu tertemiz kılan fedakârlıktır.

LORD DARLINGTON *(Gülümseyerek)*

Oh, her şey fedakâr olmaktan daha iyidir.

LADY WINDERMERE

Böyle söylemeyin.

LORD DARLINGTON

Bunu söyleyebilirim. Bunu hissediyorum... Bunu biliyorum.

(Parker ortadaki kapıdan girer.)

PARKER

Uşaklar soruyorlar efendim, bu geceki parti için terasa halıları sersinler mi?

LADY WINDERMERE

Yağmur yağmaz herhalde Lord Darlington, değil mi?

LORD DARLINGTON

Sizin doğum gününüzde yağmur yağmayacaktır.

LADY WINDERMERE

Onlara hemen sermelerini söyle Parker.

(Parker orta kapıdan çıkar.)

LORD DARLINGTON *(Hâlâ oturmaktadır.)*

Sanıyor musunuz ki... Sadece hayali bir örnek veriyorum... Sanıyor musunuz ki... Yeni evli bir çifti ele alalım, yaklaşık iki yıldır evliler diyelim; eğer koca birdenbire bir kadınla... Şey, adı çıkmış bir kadınla... Çok yakın dost oluyor, sürekli onu ziyarete gidiyor, onunla öğle yemeğine çıkıyor ve belki de faturalarını ödüyor. Sanıyor musunuz ki karısı da kendisini avutmayacak?

LADY WINDERMERE *(Kaşlarını çatarak)*

Kendisini avutmak?

LORD DARLINGTON

Evet, bence bunu yapmalı... Bence buna hakkı var.

LADY WINDERMERE

Koca ahlaksız olduğu için kadın da ahlaksız mı olmak zorunda?

LORD DARLINGTON

Ahlaksız çok kötü bir sözcük Lady Windermere.

LADY WINDERMERE

Bu çok da kötü bir şey Lord Darlington.

LORD DARLINGTON

Biliyor musunuz, korkarım iyi insanlar bu dünyaya çok zarar veriyorlar. Şüphesiz verdikleri en büyük zarar, kötülüğe böyle olağanüstü bir önem yüklemeleri. İnsanları iyiler ve kötüler diye ikiye ayırmak çok saçma. İnsan ya cana yakındır ya da can sıkıcıdır. Ben cana yakın olanlar tarafında yer alıyorum. Ya siz Lady Windermere, onlardan olmamak elinizde mi?

LADY WINDERMERE

Başlamayın gene. *(Kalkar ve onun önünden sağa geçer.)* Kalkmayın, sadece çiçeklerle işimi bitirmeye gidiyorum...

(Orta soldaki masaya gider.)

LORD DARLINGTON *(Kalkar ve sandalyesini yerinden oynatır.)*

Modern yaşama karşı çok acımasız olduğunuzu söylemeliyim Lady Windermere. Tabii ona karşı söylenecek pek çok şey var, kabul ediyorum. Birçok kadın örneğin, bugünlerde oldukça paragöz.

LADY WINDERMERE

Bu tür insanların lafını etmeyin.

LORD DARLINGTON

Peki öyleyse, paragöz insanları bir kenara bırakalım, şüphesiz berbattırlar, gerçekten tüm dünyanın hata olarak kabul ettiği bir şeyi yapan bir kadının asla affedilmemesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz?

LADY WINDERMERE *(Masanın başında ayakta durmaktadır.)*

Bence asla affedilmemelidir.

LORD DARLINGTON

Peki ya erkekler? Kadınlar için var olan ilkelerin aynılarının kadınlar için de geçerli olması gerektiğine inanıyor musunuz?

LADY WINDERMERE

Kesinlikle.

LORD DARLINGTON

Bence hayat bu istisna kabul etmez kurallarla düzenlenmek için çok karışık bir şeydir.

LADY WINDERMERE

Eğer "bu istisna kabul etmez kurallara" sahip olursak, hayatı çok daha yalın buluruz.

LORD DARLINGTON

Hiç istisnaya izin vermiyorsunuz yani?

LADY WINDERMERE

Hiç.

LORD DARLINGTON

Ah, ne kadar da hayranlık verici bir Püritensiniz, Lady Windermere.

LADY WINDERMERE

Bu sıfata gerek yok Lord Darlington.

LORD DARLINGTON

Buna engel olamadım. Her şeye direnebilirim, baştan çıkartma dışında.

LADY WINDERMERE

Sizde çağdaş yaşamın zayıflık hastalığı var.

LORD DARLINGTON *(Ona bakarak)*

Bu, sadece bir hastalık Lady Windermere.

(Parker orta kapıdan girer.)

PARKER

Berwick Düşesi ve Lady Agatha Carlisle.

(Berwick Düşesi ve Lady Agatha Carlisle ortadaki kapıdan girerler. Parker orta kapıdan çıkar.)

BERWICK DÜŞESİ *(Ortaya gelir ve Lady Windermere'in elini sıkar.)*

Sevgili Margaret, seni gördüğüme çok memnun oldum. Agatha'yı hatırlıyorsun, değil mi? *(Orta sola geçer.)* Nasılsınız Lord Darlington? Sizi kızımla tanıştırmayacağım, fazlasıyla çapkınsınız.

LORD DARLINGTON

Böyle söylemeyin Düşes. Çapkın bir erkek olarak kesinlikle başarısızım. Baksanıza, benim tüm hayatım boyunca

gerçekten yanlış hiçbir şey yapmadığımı söyleyen pek çok insan var. Doğal olarak bunu yalnızca arkamdan söylerler.

BERWICK DÜŞESİ

Şu Lord Darlington müthiş, değil mi Agatha? Umarım söylediği tek kelimeye bile inanmıyorsundur. *(Lord Darlington ortaya sağa geçer.)* Hayır, çay istemez, teşekkürler canım. *(Karşıya geçer ve kanepeye oturur.)* Az önce Lady Markby'de çay içtik. Kesinlikle içilecek gibi değildi. Hiç şaşırmadım. Kendi damadı alıyormuş. Agatha senin bu gece vereceğin baloyu dört gözle bekliyor Sevgili Margaret.

LADY WINDERMERE *(Sahnenin ortasında, solda oturmaktadır.)*

Oh, bunun bir balo olacağını düşünmeyin Düşes. Bu, sadece doğum günüm şerefine verdiğim bir dans partisi olacak. Küçük ve kısa.

LORD DARLINGTON *(Sahnenin ortasında, solda ayakta durmaktadır.)*

Çok küçük, çok kısa ve çok seçkin, Düşes.

BERWICK DÜŞESİ *(Soldaki kanepeden)*

Tabii seçkin olacak. Sizin evinizin böyle olduğunu zaten biliyoruz Margaret. Londra'da Agatha'yı götürebildiğim ve Berwick adı için güvenlik hissettiğim birkaç evden biridir. Sosyete nereye gidiyor bilmiyorum. En olur olmaz insanlar her yere girip çıkıyorlar. Şüphesiz benim partilerime de geliyorlar; eğer bunları çağırmazsan erkekler fena halde öfkeleniyorlar. Doğrusu, birileri bu durumun önüne geçmeli.

LADY WINDERMERE

Ben bunu yapacağım Düşes. Adı herhangi bir skandala karışmış hiç kimseyi evimde istemiyorum.

LORD DARLINGTON *(Sahnenin ortasında, sağda.)*

Oh, böyle söylemeyin Lady Windermere. Yoksa ben asla kabul göremeyeceğim! *(Oturur.)*

BERWICK DÜŞESİ.

Oh, erkekler sorun değil. Kadınlarla ise durum başka. Bizler erdemliyiz. En azından aramızdan bazıları. Fakat şu kesin, biz de bir köşeye itilip kakılıyoruz. Eğer zaman zaman, onlara bunu yapmaya tam bir yasal hakkımız olduğunu hatırlatmak için kocalarımızın başında dır dır etmesek, varlığımızı tamamen unutacaklar.

LORD DARLINGTON

Tuhaf bir şey, Düşes, bu evlilik oyunu. Yeri gelmişken söyleyeyim, modası geçmekte olan bir oyun. Evli kadınlar tüm onurlara sahiptirler de tric'te* hep kaybederler.

BERWICK DÜŞESİ

Tric'te mi? Kocalardan mı bahsediyorsunuz Lord Darlington?

LORD DARLINGTON

Günümüzün kocaları için bu, çok doğru bir nitelendirme olurdu.

BERWICK DÜŞESİ

Sevgili Lord Darlington, nasıl da büsbütün baştan çıkmışsınız!

LADY WINDERMERE

Lord Darlington üstünkörü gider.

LORD DARLINGTON

Ah, böyle söylemeyin Lady Windermere.

---

* Tric: Briç oyunu.

LADY WINDERMERE

Neden hayat hakkında böyle üstünkörü konuşuyorsunuz öyleyse?

LORD DARLINGTON

Çünkü bence hayat, hakkında asla ciddi olarak konuşulamayacak kadar önemlidir.

BERWICK DÜŞESİ

Ne demek istedi? Bir ayrıcalık yapın da şu zavallı aklıma gerçekte ne demek istediğinizi açıklayıverin.

LORD DARLINGTON *(Masanın arkasına gelerek)*

Açıklamasam daha iyi olur sanırım Düşes. Günümüzde anlaşılır olmak maskesi düşürülmüş olmak demektir. Hoşça kalın! *(Düşesin elini sıkar.)* Ve şimdilik... *(Sahnenin önüne doğru gider.)* Lady Windermere, hoşça kalın. Bu gece gelebilirim değil mi? Gelmeme izin verin.

LADY WINDERMERE *(Sahnenin önünde Lord Darlington'la birlikte ayaktadır.)*

Evet, elbette. Ama insanlara düşünmediğiniz aptalca şeyler söylemeyeceksiniz.

LORD DARLINGTON *(Gülümseyerek)*

Ah! Beni yola getirmeye başlıyorsunuz. Bir kimseyi yola getirmek tehlikeli bir şeydir Lady Windermere. *(Başıyla selamlar ve orta kapıdan çıkar.)*

BERWICK DÜŞESİ *(Ayağa kalkmıştır, ortaya doğru gider.)*

Ne hınzır çapkın! Çok hoşuma gidiyor. Gittiğine pek memnun oldum! Ne kadar hayranlık verici görünüyorsunuz! Elbiselerinizi nereden alıyorsunuz? Artık sizin için ne kadar üzüldüğümü söylemeliyim sevgili Margaret. *(Ka-*

nepe yönünde sahneyi geçer ve Lady Windermere ile birlikte oturur.) Agatha, hayatım!

LADY AGATHA

Efendim anne.

BERWICK DÜŞESİ

Gidip şurada gördüğüm fotoğraf albümüne göz atar mısın?

LADY AGATHA

Peki anne. *(Soldaki masaya gider.)*

BERWICK DÜŞESİ

Sevgili çocuk! İsviçre fotoğraflarına pek düşkün. Çok arı bir zevk, kanaatimce. Fakat sizin için gerçekten çok üzülüyorum Margaret.

LADY WINDERMERE *(Gülümseyerek)*

Neden Düşes?

BERWICK DÜŞESİ

Oh, neden olacak! Şu iğrenç kadın yüzünden. Üstelik haddinden fazla güzel giyiniyor; bu, durumu daha da beter yapıyor ve çok kötü bir örnek oluşturuyor. Augustus... Benim kötü şöhretli kardeşimi bilirsiniz... Hepimizin başının belası... İşte Augustus, ona deli gibi tutulmuş. Bu, tam bir rezalet; çünkü kesinlikle sosyeteye uygun bir kadın değil o. Pek çok kadının bir geçmişi vardır, ama bana anlatıldığına göre, onun geçmişinde en azından bir düzine varmış ve söylenenlerin hepsi de birbirini tutuyor.

LADY WINDERMERE

Siz kimden bahsediyorsunuz Düşes?

BERWICK DÜŞESİ

Bayan Erlynne'den.

LADY WINDERMERE

Bayan Erlynne mi? Hiç duymamıştım Düşes. Hem onun benimle ne alakası var?

BERWICK DÜŞESİ

Zavallı çocuğum. Agatha, canım!

LADY AGATHA

Efendim anne.

BERWICK DÜŞESİ

Terasa çıkıp güneşin batışını izler misin?

LADY AGATHA

Peki anne. *(Soldaki camlı kapıdan çıkar.)*

BERWICK DÜŞESİ

Tatlı kız! Günbatımlarına bayılır. Bu duygu inceliğini gösterir, öyle değil mi? Ne de olsa doğa gibisi yoktur, değil mi?

LADY WINDERMERE

Ama söylemek istediğiniz nedir Düşes? Neden bana bu kişiden bahsediyorsunuz?

BERWICK DÜŞESİ

Gerçekten bilmiyor musunuz? Sizi temin ederim hepimiz buna çok üzüldük. Daha dün gece Lady Jansenlerde herkes bunun ne kadar olağandışı olduğunu söylüyordu; Londra'nın tüm erkekleri arasında Windermere bu şekilde davransın.

LADY WINDERMERE

Benim kocam! Onun böyle bir kadınla ne işi olabilir?

BERWICK DÜŞESİ

Ah, gerçekten ne işi olabilir? Sorun da bu zaten. Sürekli onu görmeye gidip her seferinde saatlerce orada kalıyormuş ve o oradayken kim gelse, kadın kendine evde yok dedirtiyormuş. Hanımefendiler pek uğramıyorlar ona, ama bir sürü aşağılık erkek arkadaşı var... Özellikle de benim erkek kardeşim, söylediğim gibi. İşte bunu Windermere için çok korkunç yapan da bu. Biz onu örnek bir koca olarak görürdük, ama korkarım bu işte şüphe götürür bir taraf yok. Benim sevgili yeğenlerimi, Seville'in kızlarını biliyorsunuz değil mi? Öylesine hoş, evcimen yaratıklardır... Tatsız tuzsuzlar, dayanılmaz derecede donuklar, ama öyle iyidirler ki... İşte bunlar her zaman pencerenin önünde oturup tığ işleri yaparlar, fakirler için kaba saba şeyler işlerler, sosyalizmin alıp yürüdüğü şu günlerde çok faydalı oluyorlar, işte bu iğrenç kadın Curzon caddesinde tam onların karşısında bir ev aldı. Böyle saygın bir sokakta! Sonumuz ne olacak bilmiyorum! Ve bana söylediklerine göre, Windermere haftada dört beş kez oraya gidiyormuş, onu görmüşler. Kendilerini bundan alamıyorlar, her ne kadar dedikodu yapmasalar da... Eh, işte tabii... Her gördüklerine bunu anlatıyorlar. Hepsinden kötüsü, bana anlatıldığı kadarıyla bu kadın birinden çok büyük paralar sızdırmış; zira öyle görünüyor ki altı ay önce Londra'ya geldiğinde lafı edilecek hiçbir şeyi yokmuş, şimdi ise Mayfair'deki o harika evin sahibi, her öğleden sonra midillilerin çektiği arabasıyla Park'ta[1] gezintiye çıkıyor... Eh işte, bunların hepsi... Bizim zavallı sevgili Windermere'i tanıdığından beri böyle.

LADY WINDERMERE

Oh, buna inanamam!

---

[1] Hyde Park.

BERWICK DÜŞESİ

Ama bunlar tamamen doğru hayatım! Bütün Londra bundan haberdar. İşte bunun için buraya gelip sizinle konuşmanın ve size Windermere'i hemen, oyalanabileceği ve bütün gün gözünüzün önünde olacağı Hambourg'a ya da Aix'e götürmenizi öğütlemenin iyi olacağını düşündüm. İnanın bana canım, evlendiğimden beri pek çok sefer sadece Berwich'i şehirden uzaklaştırabilmek için çok hastaymışım gibi yapıp en berbat maden sularını içmek zorunda kaldım. Çok şipsevdi biriydi. Yine de şunu söylemek boynumun borcu ki asla hiç kimseye dünyanın parasını vermeye kalkışmadı. Bunu yapmayacak kadar katı ilkeleri vardır.

LADY WINDERMERE *(Sözünü keserek)*

Ama Düşes, Düşes bu mümkün değil! *(Kalkar ve sahneyi geçerek ortaya gelir.)* Yalnızca iki yıldır evliyiz. Çocuğumuz henüz altı aylık.

(Bahçe tarafında bulunan masanın sağındaki koltuğa oturur.)

BERWICK DÜŞESİ

Ah, tatlı güzel bebeğim! Sevgili küçüğüm nasıl? Kız mı, erkek mi? Umarım bir kızdır... Oh, hayır hatırladım, bir erkek! Çok üzüldüm. Erkekler çapkın olur. Benim oğlum aşırı derecede hayırsız. Hangi saatlerde eve geldiğine inanamazsınız. Üstelik Oxford'dan çıkalı henüz birkaç ay oldu. Orada ne öğreniyorlar gerçekten hiç bilmiyorum.

LADY WINDERMERE

Bütün erkekler kötü müdür?

BERWICK DÜŞESİ

Oh, hepsi canım, hepsi, hiç istisnasız ve asla da daha iyiye gitmezler. Erkekler yaşlanırlar, ama asla iyi olmazlar.

LADY WINDERMERE

Windermere ve ben, birbirimizi severek evlendik.

BERWICK DÜŞESİ

Evet, biz de böyle başladık. Berwich'i kabul etmemin tek nedeni onun ardı arkası kesilmeyen acımasız intihar tehditleriydi ve sonra bir yıl geçmeden, her renkten, her bedenden, her kumaştan, her tür kadının peşinden koşmaya başladı. Aslında daha balayımız bitmeden onu, benim son derece tatlı, güvenilir oda hizmetçime göz kırparken yakaladım. Bonservisini bile vermeden hemen yolladım kızı... Yok, hatırladım da kızkardeşimin emrine verdim onu; zavallı sevgili Sir George miyoptur, sorun çıkmayacağını düşündüm. Ama yine de çıktı; bu, çok büyük bir talihsizlik oldu. *(Kalkar.)* Artık gitmem gerekiyor sevgili çocuğum, akşam yemeğini dışarıda yiyeceğiz de. Bakın, sakın Windermere'in bu küçük yanılgısını çok fazla içinize dert etmeyin. Sadece onu yurtdışına götürün, her şeyiyle düzelip size geri dönecektir.

LADY WINDERMERE *(Ortada)*

Bana geri dönmek mi?

BERWICK DÜŞESİ *(Sahnenin ortasında, solda)*

Evet canım, bu rezil kadınlar kocalarımızı bizden alırlar, ama onlar her zaman bize geri dönerler, bir parça yıpranmış olarak tabii. Ve sakın hadise çıkarayım demeyin, erkekler bundan nefret eder.

LADY WINDERMERE

Buraya gelip tüm bunları bana anlattığınız için çok naziksiniz Düşes. Ama kocamın bana karşı sadakatsizlik yapacağına inanamam.

BERWICK DÜŞESİ

Tatlı çocuk! Eskiden ben de böyleydim. Şimdi biliyorum ki bütün erkekler canavardır. *(Lady Windermere, uşağın gelmesi için zili çalar.)* Yapılacak tek şey bu alçak adamları iyi beslemektir. İyi bir aşçı harikalar yaratabilir ve biliyorum ki sizin böyle bir aşçınız var. Benim sevgili Margaret'im, ağlamayacaksınız değil mi?

LADY WINDERMERE

Endişelenmeyin Düşes, ben asla ağlamam.

BERWICK DÜŞESİ

Bu çok doğru, canım. Ağlamak çirkin kadınların sığınağadır, ama güzel kadınları yıpratır. Agatha, canım!

LADY AGATHA *(Soldan girer.)*

Efendim anne.

(Solda bulunan masanın arkasında durur.)

BERWICK DÜŞESİ

Gelip Lady Windermere'e "hoşça kal" de ve bu hoş ziyaret için teşekkür et. *(Yeniden sahne önüne gelerek)* Ah, bu arada, Bay Hooper'a bir davetiye yolladığınız için size teşekkür etmem gerek. Hani bugünlerde herkesi meşgul eden şu genç ve zengin Avustralyalı. Babası yuvarlak teneke kutularda bilmem hangi yiyeceği satarak büyük bir servet yapmış... Çok lezzetli şeyler eminim. Sanırım uşakların yemeyi her zaman reddettiği şeylerden. Ama oğlu çok ilginç. Sevgili Agatha'nın akıllıca konuşmalarından etkilendiğini düşünüyorum. Tabii onu kaybetmekten çok üzüntü duyacağız, ama bence her mevsim kızından ayrılmayı bilmeyen bir anne, gerçek anne sevgisine sahip değildir. Bu akşam geliyoruz canım. *(Parker ortadaki kapıyı açar.)* Ve öğüdümü aklınızda tutun, zavallı dostumuzu derhal şehirden götürün. Bir kez daha hoşça kalın; gel Agatha.

(Düşes ve Lady Agatha ortadaki kapıdan çıkarlar.)

LADY WINDERMERE

Ne korkunç! Lord Darlington'un hayali bir örnek olarak iki yıllık evli bir çiftten ne kastettiğini şimdi anlıyorum. Oh, bu, doğru olamaz!... Düşes o kadına verilmiş bir yığın paradan bahsetti. Arthur'un banka cüzdanını nereye koyduğunu biliyorum... Şu çekmecelerden birinde. Böylece belki anlayabilirim. Anlayacağım da. *(Çekmeceyi açar.)* Hayır, korkunç bir hata bu. *(Ayağa kalkar ve ortaya doğru yürür.)* Saçma sapan bir dedikodu! O, beni seviyor! O, beni seviyor! Ama neden bakamayacak mışım? Ben, onun karısıyım ve bakmaya hakkım var! *(Masaya döner, banka cüzdanını çıkarır, sayfa sayfa incelemeye başlar, gülümser ve rahatlayarak iç çeker.)* Biliyordum, şu aptalca hikâyede tek doğru söz yok. *(Cüzdanı çekmeceye geri koyar. Tam bunu yaparken irkilir ve başka bir defter çıkarır.)* İkinci bir defter... Özel... Kilitli! *(Açmaya çalışır, ama beceremez, masanın üstündeki kâğıt bıçağını görür ve bununla defterin kapağını keser, ilk sayfadan başlayarak inceler.)* «Bayan Erlynne... Altı yüz sterlin... Bayan Erlynne... Yedi yüz sterlin... Bayan Erlynne... Dört yüz Sterlin.» Oh! Doğruymuş! Ne korkunç! *(Defteri yere fırlatır.)*

(Lord Windermere orta kapıdan girer.)

LORD WINDERMERE

Olur şey değil sevgilim, yelpazeni hâlâ eve göndermediler mi? *(Ortaya doğru yürür, defteri görür.)* Margaret, banka defterimi kesip açmışsın! Bunu yapmaya hakkın yoktu.

LADY WINDERMERE

Foyanı ortaya çıkarmaya hakkım olmadığını düşünüyorsun, öyle mi?

LORD WINDERMERE

Bir kadının kocasını gözetlemeye hakkı olmadığını düşünüyorum.

LADY WINDERMERE

Seni gözetlemiyorum. Yarım saat öncesine kadar böyle bir kadının varlığından haberim bile yoktu. Bana acıyan birisi, Londra'da zaten herkesin bildiği şeyi bana anlatma nezaketinde bulundu; senin Curzon Caddesi'ne günlük ziyaretlerini, delicesine sevdanı, şu rezil kadın için çarçur ettiğin bir yığın parayı! *(Sola geçer.)*

LORD WINDERMERE

Margaret, Bayan Erlynne hakkında bu şekilde konuşma. Ne kadar haksızlık ettiğini bilmiyorsun.

LADY WINDERMERE *(Lord'a doğru döner.)*

Bayan Erlynne'in onuruna pek düşkünsün. Benimkisi için de öyle olmanı dilerdim.

LORD WINDERMERE

Senin onurun söz konusu değil Margaret. Şunu bir an düşünmüyorsun... *(Defteri yazı masasına geri koyar.)*

LADY WINDERMERE

Paranı garip bir şekilde saçıp savurduğunu düşünüyorum. Hepsi bu. Oh, sakın parayı dert ettiğim gelmesin aklına. Bana kalırsa sahip olduğumuz her şeyi dağıtabilirsin. Ama üzüldüğüm şey, beni sevmiş olan senin, bana seni sevmeyi öğretmiş olan senin, kalpten gelen aşktan parayla satılan aşka geçmiş olman. Oh, bu korkunç! *(Kanepeye oturur.)* Kendisini alçalmış hisseden benim, sense hiçbir şey hissetmiyorsun. Lekelendim, bütünüyle lekelendim. Geçen son altı ayın şu an bana ne kadar iğrenç geldiğini tah-

min bile edemezsin, bana verdiğin her öpücük belleğimde bir lekedir.

LORD WINDERMERE *(Ona doğru yürür.)*

Böyle konuşma Margaret, tüm dünyada asla senden başkasını sevmedim.

LADY WINDERMERE *(Ayağa kalkarak)*

Öyleyse bu kadın kim? Neden onun için bir ev aldın?

LORD WINDERMERE

Onun için ev falan almadım.

LADY WINDERMERE

Bunun için ona para verdin, ikisi aynı şey.

LORD WINDERMERE

Margaret, Bayan Erlynne'i tanıdığım kadarıyla...

LADY WINDERMERE

Bayan Erlynne diye biri var mı, yoksa bir efsane mi?

LORD WINDERMERE

Kocası uzun zaman önce öldü. Şu dünyada yapayalnız.

LADY WINDERMERE

Ailesi de mi yok?

(Sessizlik...)

LORD WINDERMERE

Hayır.

LADY WINDERMERE

Oldukça garip, değil mi?

LORD WINDERMERE

Margaret, diyordum ki... Rica ederim dinle... Bayan Erlynne'i tanıyabildiğim kadarıyla, kendisini iyi idare etmiş. Eğer yıllar önce...

LADY WINDERMERE *(Sahnenin ortasına, sağa geçer.)*

Oh! Onun hayatının ayrıntılarını dinlemek istemiyorum.

LORD WINDERMERE

Sana onun hayatının ayrıntılarını verecek değilim. Yalnızca şunu söylüyorum... Bayan Erlynne bir zamanlar onurlu, sevilen, saygı duyulan biriymiş. İyi bir ailedenmiş, mevki sahibiymiş... Her şeyini kaybetmiş... Ziyan etmiş diyelim istersen... Bu, her şeyi daha da acı verici yapıyor. Talihsizliklere katlanılabilir... Bunlar dışarıdan gelir, raslantısaldır. Ama insanın kendi hatalarından dolayı acı çekmesi... Ah! Hayatın zehirli iğnesi işte budur. Yirmi yıl önceymiş hem de. Hem bir genç kızdan bile küçükmüş. Evleneli seninki kadar bile olmamış.

LADY WINDERMERE

Beni ilgilendirmiyor.. Ve... O kadınla beni aynı konuşmada anmamalısın. Bu, zevksizlik. *(Sağdaki çalışma masasına oturur.)*

LORD WINDERMERE

Margaret, bu kadını kurtarabilirsin. Yeniden sosyeteye girmek istiyor ve senden yardım bekliyor. *(Lady'nin karşısına geçer.)*

LADY WINDERMERE

Benim mi?

LORD WINDERMERE

Evet, senin.

LADY WINDERMERE

Bu ne küstahlık!

(Bir sessizlik olur.)

LORD WINDERMERE

Margaret, senden büyük bir iyilik rica etmeye geldim ve bunu senden hâlâ istiyorum; gerçi asla bilmeni istemediğim şeyi, Bayan Erlynne'e epeyce para verdiğimi öğrendin. Senden bu geceki partimiz için ona bir davetiye göndermeni istiyorum. *(Lady Windermere'in solunda durmaktadır.)*

LADY WINDERMERE

Sen çıldırmışsın! *(Ayağa kalkar.)*

LORD WINDERMERE

Sana yalvarıyorum. İnsanlar onun hakkında dedikodu yapabilirler, yapıyorlar da kuşkusuz, ama onun hakkında kesin olan hiçbir şey bilmiyorlar. Birkaç evde bulundu... Senin gidebileceğin evler değildi, kabul ediyorum, ama bugünlerde hâlâ sosyetenin içinde görülen kadınların gittikleri evlerdi. Bu, onu tatmin etmiyor. Onu bir kez olsun kabul etmeni istiyor.

LADY WINDERMERE

Kendisi için bir zafer olsun diye sanırım!

LORD WINDERMERE

Hayır, ama senin iyi bir kadın olduğunu... Ve bir kez buraya gelirse, şu anda olduğundan daha mutlu ve daha güvenli bir yaşam olanağına kavuşacağını bildiğinden. Seninle tanışmak için daha fazla çaba harcamayacak. Geri dönmeye çalışan bu kadına yardım edecek misin?

LADY WINDERMERE

Hayır! Eğer bir kadın pişman olmuşsa, asla yıkımına sebep olmuş ya da bunu görmüş olan sosyeteye dönmek istemez.

LORD WINDERMERE

Senden rica ediyorum.

LADY WINDERMERE *(Sağdaki kapıya doğru geçer.)*

Akşam yemeği için giyineceğim ve bu konuyu da bu gece tekrar açma. Arthur... *(Ortaya ona doğru gider.)* Annem ve babam olmadığı için, dünyada tek başıma olduğum için bana istediğin gibi davranabileceğini sanıyorsun. Yanılıyorsun, dostlarım var, pek çok dostum var.

LORD WINDERMERE *(Sahnenin ortasında, solda)*

Margaret, saçmalıyorsun, düşünmeden konuşuyorsun. Seninle tartışmayacağım, ama bu gece Bayan Erlynne'i çağırman konusunda ısrar ediyorum.

LADY WINDERMERE *(Sahnenin ortasında, sağda)*

Böyle bir şey yapmayacağım. *(Sahnenin ortasında, sola geçer.)*

LORD WINDERMERE

Ret mi ediyorsun? *(Ortadadır.)*

LADY WINDERMERE

Kesinlikle!

LORD WINDERMERE

Ah Margaret, bunu hatırım için yap; bu onun son şansı.

LADY WINDERMERE

Bundan bana ne?

LORD WINDERMERE

İyi kadınlar ne kadar zor oluyorlar!

LADY WINDERMERE

Kötü erkekler ne kadar zayıf oluyorlar!

LORD WINDERMERE

Margaret, biz erkeklerin hiçbiri evlendiğimiz kadınlar için yeterince iyi olmayabiliriz... Bu tamamen doğru... Ama benim bile... Aklına getirmen... Oh, düşüncesi bile dehşet verici!

LADY WINDERMERE

Neden diğer erkeklerden farklı olasın? Duyduğuma göre, Londra'da utanç verici bir tutku için hayatını boşa harcamayan adam pek yokmuş.

LORD WINDERMERE

Ben onlardan değilim.

LADY WINDERMERE

Bundan emin değilim!

LORD WINDERMERE

Kalben eminsindir. Ama aramıza uçurum üstüne uçurum açmayalım. Tanrı biliyor son birkaç dakika bizi ayıracağı kadar ayırdı zaten. Otur ve davetiyeyi yaz.

LADY WINDERMERE

Dünyada hiçbir şey bana bunu yaptıramaz.

LORD WINDERMERE *(Çalışma masasına geçer.)*

Öyleyse ben yapacağım. *(Zili çalar, oturur ve davetiyeyi yazar.)*

LADY WINDERMERE

Bu kadını davet mi edeceksin? *(Karşısına geçer.)*

LORD WINDERMERE

Evet.

(Sessizlik...) (Parker girer.)

Parker!

PARKER

Buyrun Lord'um. *(Ortaya, sola gelir.)*

LORD WINDERMERE

Bu notu Curzon Caddesi 84A'ya gönderin. *(Ortaya, sola geçer ve notu Parker'a verir.)* Cevaba gerek yok. *(Parker ortadan çıkar.)*

LADY WINDERMERE

Arthur, eğer bu kadın gelirse onu küçük düşüreceğim.

LORD WINDERMERE

Margaret, bunu söyleme.

LADY WINDERMERE

Bunu yapacağım.

LORD WINDERMERE

Yavrum, eğer böyle bir şey yaparsan, Londra'da sana acımayacak bir kadın yok.

LORD WINDERMERE

Londra'da beni alkışlamayacak erdemli bir kadın kalmayacaktır. Çok gevşemiştik. Bir örnek göstermeliyiz. Bu gece başlamayı düşünüyorum. *(Yelpazesini alır.)* Evet, bu yel-

pazeyi bana bugün verdin. Bana doğum günü armağanın. Eğer bu kadın eşiğime adımını atacak olursa, suratına bununla vuracağım.

LORD WINDERMERE

Margaret, böyle bir şey yapamazsın.

LADY WINDERMERE

Beni tanımıyorsun! *(Sağa yönelir.) (Parker girer.)* Parker!

PARKER

Buyrun, Lady'm.

LADY WINDERMERE

Akşam yemeğini odamda yiyeceğim. Akşam yemeği yemeyeceğim aslında. Her şeyin on buçuğa hazır olmasıyla ilgilen. Ve Parker, bu gece davetlilerin isimlerini çok belirgin okumaya dikkat et. Bazen öyle hızlı okuyorsun ki kaçırıyorum. Hiçbir hataya meydan vermemek için isimleri açık olarak duymayı özellikle istiyorum. Anladın mı Parker?

PARKER

Evet, Lady'm.

LADY WINDERMERE

Hepsi bu. *(Parker ortadan çıkar.) (Lord Windermere'e doğru konuşarak)* Arthur, eğer o kadın buraya gelirse... Seni uyarıyorum...

LORD WINDERMERE

Margaret, bizi mahvedeceksin!

LADY WINDERMERE

Biz! Şu andan itibaren hayatım seninkinden ayrılmıştır. Ama insanların önünde bir kepazelikten kaçınmak niye-

tindeysen, hemen şu kadına yazıp buraya gelmesini yasak ettiğimi söyle!

LORD WINDERMERE

Yapmayacağım... Yapamam... Gelmeli!

LADY WINDERMERE

Öyleyse söylediğimi kesinlikle yapacağım. *(Sağa gider.)* Bana seçenek bırakmadın. *(Çıkar.)*

LORD WINDERMERE

(Arkasından seslenerek) Margaret! Margaret! *(Sessizlik...)* Tanrım! Ne yapacağım? Bu kadının gerçekte kim olduğunu ona söylemeye cesaret edemem. Utancından ölebilir. *(Bir sandalyeye yığılır ve yüzünü ellerine gömer.)*

PERDE

İkinci Perde

SAHNE

Lord Windermere'in evinin konuk odası. Sahne gerisinin sağındaki kapı, orkestranın çaldığı dans salonuna açılmaktadır. Konuklar soldaki kapıdan girmektedirler. Sahne gerisinin solundaki kapı, ışıklarla donatılmış terasa açılmaktadır. Palmiyeler, çiçekler, parlak ışıklar. Oda konuklarla doludur. Lady Windermere onları karşılamaktadır.

BERWICK DÜŞESİ *(Geride ortada)*

Lord Windermere'in burada olmaması çok garip. Bay Hopper da çok geç kaldı. Bu beş dansı ona ayırdın değil mi Agatha?

LADY AGATHA

Evet anne.

BERWICK DÜŞESİ *(Kanepeye oturur.)*

Davetiyeni göster bakayım. Lady Windermere'in davetiye geleneğini tekrar canlandırmasına çok sevindim... Bunlar bir annenin tek koruma aracıdır. Seni tatlı, basit, küçük şey! *(İki kişinin adını karalar.)* Hoş bir kız hiç böyle toy delikanlılarla vals yapar mıymış! Pek görgüsüzce görünür. Son iki dansı terasta Bay Hopper'la geçirebilirsin.

(Bay Dumpy ve Lady Plymdale dans salonundan girerler.)

LADY AGATHA

Peki anne.

BERWICK DÜŞESİ *(Yelpazesini sallayarak)*

Orada hava pek hoş.

PARKER

Bayan Cowper-Cowper. Lady Stutfield. Sir James Royston. Bay Guy Berkeley.

(Bu insanlar adları söylendikçe girerler.)

DUMBY

İyi geceler Lady Stutfield. Sanırım bu mevsimin son balosu olacak.

LADY STUTFIELD

Sanırım öyle, Bay Dumby. Çok keyifli bir mevsimdi, değil mi?

DUMBY

Oldukça keyifli! İyi geceler Düşes. Sanırım bu mevsimin son balosu olacak.

BERWICK DÜŞESİ

Sanırım öyle, Bay Dumpy. Çok sönük bir mevsimdi, değil mi?

DUMBY

Korkunç derecede sönüktü! Korkunç derecede sönüktü!

BAY COWPER-COWPER

İyi geceler Bay Dumpy. Sanırım bu mevsimin son balosu olacak.

DUMBY

Oh, sanmıyorum. Muhtemelen iki tane daha olur. *(Lady Plymdale'e döner.)*

PARKER

Bay Rufford. Lady Jedburg ve Bayan Graham. Bay Hopper.

(Bu insanlar adları söylendikçe girerler.)

HOPPER

Nasılsınız Lady Windermere? Nasılsınız Düşes? *(Lady Agatha'yı başıyla selamlar.)*

BERWICK DÜŞESİ

Sevgili Bay Hopper, bu kadar erken gelmeniz ne kadar hoş. Hepimiz Londra'da ne kadar koşuşturduğunuzu biliyoruz.

HOPPER

Büyük yer Londra. İnsanlar Londra'da Sidney'de olduğu gibi topluluktan pek uzak durmuyor.

BERWICK DÜŞESİ

Ah! Değerinizi biliyoruz Bay Hopper. Keşke sizin gibiler daha fazla olsaydı. Hayat çok daha kolay olurdu. Biliyor musunuz Bay Hopper, sevgili Agatha ve ben Avustralya'ya çok ilgi duyuyoruz. Etrafta koşup duran bütün o şirin küçük kangurularıyla çok sevimli olmalı. Agatha onu harita-

da buldu. Ne ilginç bir biçimi var öyle! Tıpkı büyük bir valize benziyor. Yine de çok yeni bir ülke, değil mi?

HOPPER

Diğerleriyle aynı zamanda yaratılmadı mı, Düşes?

BERWICK DÜŞESİ

Ne kadar zekisiniz Bay Hopper. Bütünüyle size özgü bir zekânız var. Artık sizi tutmayayım.

HOPPER

Ama Lady Agatha'yla dans etmek çok hoşuma giderdi.

BERWICK DÜŞESİ

Şey, boş bir dansı kalmıştır umarım. Boş bir dansın var mı Agatha?

LADY AGATHA

Evet anne.

BERWICK DÜŞESİ

Bir sonraki mi?

LADY AGATHA

Evet anne.

HOPPER

Bu zevki bana lütfeder misiniz?

(Lady Agatha başını eğer.)

BERWICK DÜŞESİ

Küçük gevezeme çok iyi bakın.

(Lady Agatha ve Bay Hopper dans salonuna geçerler.)
(Lord Windermere girer.)

LORD WINDERMERE

Margaret, seninle konuşmak istiyorum.

LADY WINDERMERE

Bir dakika.

(Müzik kesilir.)

PARKER

Lord Augustus Lorton.

(Lord Augustus Lorton girer.)

LORD AUGUSTUS LORTON

İyi geceler Lady Windermere.

BERWICK DÜŞESİ

Sir James, beni balo salonuna götürür müsünüz? Augustus bu gece bizimle akşam yemeği yedi. Gerçekten artık ondan gına geldi.

(Sir James Royston, Düşes'e kolunu vererek balo salonuna kadar eşlik eder.)

PARKER

Bay ve Bayan Arthur Bowden. Lord ve Lady Paisley. Lord Darlington.

(Bu insanlar isimleri okundukça girerler.)

LORD AUGUSTUS *(Lord Windermere'e doğru gelir.)*

Seninle özel olarak konuşmak istiyorum sevgili oğlum. Bir gölgeye döndüm. Biliyorum, halimden belli olmuyor. Biz erkekler gerçekte olduğumuz gibi görünmeyiz. Kahrolası iyi şeydir de. Öğrenmek istediğim şu. Şu kadın kim? Nereli? Neden hiç kahrolası akrabası yok? Kahrolası başbelası akrabalar! Ama kahrolası çok saygınlık kazandırırlar.

LORD WINDERMERE

Bayan Erlynne'den bahsediyorsunuz sanırım? Onunla karşılaşalı yalnızca altı ay oluyor. O zamana kadar varlığından haberim yoktu.

LORD AUGUSTUS

O zamandan beri onu epeyce gördün.

LORD WINDERMERE *(Soğukça)*

Evet, o zamandan beri kendisini epeyce gördüm. Onu az önce de gördüm.

LORD AUGUSTUS

Hay mübarek! Kadınlar ona epey kin güdüyorlar. Bu akşam yemeği Arabella'yla yedim! Aman Tanrım! Bayan Erlynne hakkında söylediklerini bir duymalıydın. Hakkında demediğini bırakmadı. *(Kendi kendine)* Berwick ve ben, ona, bunların çok önemi olmadığını, bunca sorun edilen bir bayanın hayli güzel bir endamı olması gerektiğini söyledik. Arabella'nın suratını görmeliydin! Ama buraya bak sevgili oğlum. Bayan Erlynne konusunda ne yapmalı bilmiyorum. Vallahi! Evlenebilirdim onunla; bana karşı öyle kahrolası bir kayıtsızlıkla davranıyor ki. Cin gibi de zeki! Her şeyi açıklıyor. Vallahi! Seni açıklıyor. Seninle ilgili bir sürü açıklamaları var... Ve hepsi de farklı farklı.

LORD WINDERMERE

Benim Bayan Erlynne ile olan arkadaşlığıma dair hiçbir açıklamaya gerek yok.

LORD AUGUSTUS

Hım. Pekâlâ, dinleyin sevgili eski dostum. Sence sosyete denen bu Tanrı'nın cezası şeye girebilecek mi? Onu karınla tanıştıracak mısın? Kahrolası gevelemelere gerek yok. Bunu yapacak mısın?

LORD WINDERMERE

Bayan Erlynne bu gece buraya geliyor.

LORD AUGUSTUS

Karın ona bir davetiye mi gönderdi?

LORD WINDERMERE

Bayan Erlynne bir davetiye aldı.

LORD AUGUSTUS

Öyleyse onunla ilgili her şey yolunda sevgili çocuğum. Ama neden bana daha önce söylemedin? Beni bir yığın üzüntüden ve kahrolası yanlış anlamadan kurtarmış olurdun.

(Lady Agatha ve Bay Hopper geçerler ve sahnenin arka tarafında, dipte bulunan terasa çıkarlar.)

PARKER

Bay Cecil Graham.

(Bay Cecil Graham girer.)

CECIL GRAHAM *(Lady Windermere'i başıyla selamlar, öbür tarafa geçip Lord Windermere'le tokalaşır.)*

İyi geceler Arthur. Neden bana nasıl olduğumu sormuyorsun? İnsanların bana nasıl olduğumu sorması hoşuma gider. Bu, benim sağlığıma yaygın bir ilginin olduğunu gösterir. Şimdi, bu gece hiç iyi değilim. Bizimkilerle akşam yemeğindeydim. Merak ediyorum da neden insanın ailesi her zaman bu kadar sıkıcı oluyor? Babam yemekten sonra ahlak üzerine bir konuşma yapmak istedi. Bu konuda daha sağduyulu olmak için yeterince yaşlı olduğunu söyledim. Ama tecrübelerim şunu gösteriyor ki insanlar daha sağduyulu olacakları yaşa gelir gelmez hiçbir şey anlamaz oluyor-

lar. Merhaba Tuppy! Yeniden evleneceğini duydum. Bu oyundan bıktığını sanıyordum.

LORD AUGUSTUS

Son derece kabasın sevgili çocuğum, fazlasıyla kabasın.

CECIL GRAHAM

Sırası gelmişken Tuppy, hangisiydi? İki kere evlenip bir kere boşanmış mıydın, yoksa iki kere boşanıp bir kere evlenmiş miydin? Ben diyorum ki iki kere boşanıp bir kere evlenmiştir. Bu, daha olası.

LORD AUGUSTUS

Hafızam çok kötüdür. Hangisi olduğunu gerçekten hatırlamıyorum. *(Sağa doğru yürür.)*

LADY PLYMDALE

Lord Windermere, size sormak istediğim çok özel bazı şeyler var.

LORD WINDERMERE

Korkarım... Beni mazur görürseniz... Karıma katılmalıyım.

LADY PLYMDALE

Oh, böyle bir şeyi aklınızdan bile geçirmemelisiniz. Bugünlerde bir koca için en tehlikeli şey, topluluk içinde karısıyla çok fazla ilgilenmesidir. Bu, daima insanların eşler yalnız kaldığında kocanın eşini dövdüğünü düşünmesine neden olur. Dünya mutlu bir evlilik hayatını andıran her şeye karşı derin bir şüphe besliyor. Neyse, ne olduğunu size akşam yemeğinde anlatacağım. *(Balo salonunun kapısına doğru yönelir.)*

LORD WINDERMERE *(Ortada)*

Margaret, seninle konuşmalıyım.

LADY WINDERMERE

Bana yelpazemi getirtir misiniz Lord Darlington? Teşekkürler. *(Onun yanına gelir.)*

LORD WINDERMERE *(Lady Windermere'in karşısına geçer.)*

Margaret, akşam yemeğinden önce söylediklerin, tabii ki imkânsız değil mi?

LADY WINDERMERE

O kadın bu akşam buraya gelmiyor.

LORD WINDERMERE *(Sahnenin ortasında, sağda.)*

Bayan Erlynne buraya geliyor ve sen herhangi bir şekilde onun canını sıkar ya da onu kırarsan, bu ikimize de utanç ve üzüntüden başka bir şey getirmez. Bunu unutma! Ah, Margaret, sadece bana güven! Bir kadın kocasına güvenmelidir.

LADY WINDERMERE *(Ortada)*

Londra kocalarına güvenen kadınlarla dolu. İnsan onları her zaman tanıyabilir. Hepsi de çok mutlu görünüyorlar. Onlardan biri olmak niyetinde değilim. *(İlerler.)* Lord Darlington, yelpazemi verir misiniz lütfen? Teşekkürler... Şu yelpaze çok yararlı bir şey, öyle değil mi?... Bu akşam bir dosta ihtiyacım var Lord Darlington; bunun bu kadar çabuk olacağını tahmin etmemiştim.

LORD DARLINGTON

Lady Windermere, bu anın bir gün geleceğini biliyordum, ama neden bu gece?

LORD WINDERMERE

Ona anlatacağım. Anlatmalıyım. Eğer bir rezalet çıkarsa, bu çok kötü olur. Margaret!

PARKER

Bayan Erlynne!

(Lord Windermere irkilir. Bayan Erlynne çok güzel giyinmiştir ve çok ağırbaşlı bir edayla girer. Lady Windermere yelpazesini sımsıkı tutmaktadır, ardından onu yere düşürür. Bayan Erlynne'e soğuk bir selam verir, o da nazik bir selamla karşılık verip salına salına salona girer.)

LORD DARLINGTON

Yelpazenizi düşürdünüz Lady Windermere. *(Yelpazeyi yerden alıp ona verir.)*

BAYAN ERLYNNE *(Ortada)*

Tekrar merhaba, Lord Windermere. Sevimli karınız ne kadar çekici görünüyor! Tam bir prenses gibi.

LORD WINDERMERE *(Alçak sesle)*

Buraya gelmeniz korkunç bir düşüncesizlik!

BAYAN ERLYNNE

Hayatımda yaptığım en akıllıca şey. Ha, bu arada, bu gece bana çok büyük bir özen göstermelisiniz. Kadınlardan çekiniyorum. Beni bazılarıyla tanıştırmalısınız. Erkekleri her zaman idare edebilirim. Nasılsınız Lord Augustus? Son zamanlarda beni çok ihmal ettiniz. Sizi dünden beri görmüyorum. Korkarım sadakatsizin birisiniz. Herkes bana bunu söylüyor.

LORD AUGUSTUS *(Sağda)*

Şimdi gerçekten, Bayan Erlynne, izin verin de açıklayayım...

BAYAN ERLYNNE *(Sahnenin ortasında, sağda)*

Hayır sevgili Lord Augustus, hiçbir şey açıklayamazsınız. Sizin asıl cazibeniz de burada yatıyor.

LORD AUGUSTUS

Ah, Bayan Erlynne! Siz beni çekici buluyorsanız...

(Birbirleriyle sohbet ederler. Lord Windermere, Bayan Erlynne'i gözleyerek sıkıntı içinde dolaşmaktadır.)

LORD DARLINGTON *(Lady Windermere'e)*

Ne kadar solgun görünüyorsunuz!

LADY WINDERMERE

Korkaklar her zaman solgundur.

LORD DARLINGTON

Bayılacak gibisiniz. Gelin terasa çıkalım.

LADY WINDERMERE

Evet. *(Parker'a)* Parker, pelerinimi dışarı gönder.

BAYAN ERLYNNE *(Ona doğru ilerler.)*

Lady Windermere, terasınızı ne kadar güzel ışıklandırmışsınız. Roma'da bulunan Prenses Doria'nınkini anımsattı bana.

(Lady Windermere soğukça başını eğer ve Lord Darlington'la dışarı çıkar.)

Oh! Nasılsınız Bay Graham? Şu, teyzeniz Lady Jedburgh değil mi? Onu tanımak çok hoşuma giderdi.

CECIL GRAHAM *(Bir anlık şaşkınlık ve duraksamadan sonra)*

Oh, elbette, dilerseniz. Caroline Teyze, sizi Bayan Erlynne ile tanıştırmama izin verin.

BAYAN ERLYNNE

Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, Lady Jedburgh! *(Kanepeye onun yanına oturur.)* Yeğeniniz ve ben çok iyi

dostuz. Onun politik kariyerine hayli ilgi duyuyorum. Şaşırtıcı bir başarı kazanacağına eminim. Bir Tory gibi düşünüyor ve bir Radikal gibi konuşuyor,* bunlar günümüzde çok önemli. Öyle de parlak bir konuşmacı ki! Ama biz bunun, ona kimden miras kaldığını biliyoruz. Lord Allandale daha dün parkta bana, Bay Graham neredeyse teyzesi kadar iyi konuşur diyordu.

LADY JEDBURGH *(Sağda)*

Bu hoş şeyleri söylediğiniz için çok naziksiniz. *(Bayan Erlynne gülümser ve sohbete devam eder.)*

DUMBY *(Cecil Graham'a)*

Bayan Erlynne'i Lady Jedburgh'la mı tanıştırdın?

CECIL GRAHAM

Bunu yapmak zorundaydım dostum. Karşı koyamadım. Bu kadın insana her istediğini yaptırabilir. Nasıl, bilemiyorum.

DUMBY

Dua edelim de benimle konuşmaya kalkmasın. *(Lady Plymdale'a doğru ağır ağır yürür.)*

BAYAN ERLYNNE *(Ortada, Lady Jedburgh'a)*

Perşembe mi? Büyük bir zevkle. *(Kalkar ve gülerek Lord Windermere'le konuşur.)* Şu yaşlı dullara karşı kibar olmak zorunda kalmak ne kadar sıkıcı. Ama daima böyle davranmamızda ısrar ederler.

LADY PLYMDALE *(Bay Dumpy'ye)*

Windermere'le konuşan şu iyi giyimli kadın kim?

---

* *Tory;* İngiltere'de tutucu parti taraftarı. *Radikal;* büyük değişiklikler talep eden. Köktenci/devrimci parti taraftarı (ç.n.).

DUMBY

En küçük bir fikrim yok. İngilizler için özel olarak düşünülmüş adi bir Fransız romanının lüks baskısından fırlamışa benziyor.

BAYAN ERLYNNE

Yaa, zavallı Dumpy, Lady Plymdale'la birlikte demek! Duyduğuma göre Lady Dumpy, onu korkunç derecede kıskanıyormuş. Dumpy bu gece benimle konuşmaya hevesli değil. Sanırım ondan korkuyor. Bu sarışın kadınların berbat huyları var. Biliyor musun, ilk olarak seninle dans etmeyi düşünüyorum Windermere. *(Lord Windermere dudağını ısırır ve kaşlarını çatar.)* Bu Lord Augustus'u çok kıskandıracak! Lord Augustus! *(Lord Augustus yaklaşır.)* Lord Windermere önce kendisiyle dans etmem için ısrar ediyor ve burasının onun evi olduğunu düşünürsek, bunu reddetmek olmaz. Biliyorsunuz, sizinle dans etmeyi daha çok tercih ederdim.

LORD AUGUSTUS *(Yerlere kadar eğilerek)*

Keşke ben de böyle düşünebilseydim Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE

Bunu gayet iyi biliyorsunuz. Bir insanın ömrü boyunca sizinle dans edip bunu eğlenceli bulacağını hayal edebiliyorum.

LORD AUGUSTUS *(Elini beyaz yeleğinin üstüne koyar.)*

Oh, teşekkür ederim, teşekkür ederim. Siz bütün kadınlar içinde en hayranlık verici olanısınız.

BAYAN ERLYNNE

Ne hoş bir iltifat! Çok sade ve çok içten. Tam benim hoşlandığım türden bir iltifat. Pekâlâ. Benim buketimi tutarsınız. *(Lord Windermere'in kolunda dans salonuna doğru*

ilerler.) Ah, Bay Dumpy, nasılsınız? Çok üzgünüm, beni aradığınız üç seferde de dışarıdaydım. Cuma günü gelin de öğle yemeği yiyelim.

DUMBY *(Tam bir soğukkanlılıkla)*

Zevkle.

(Lady Plymdale, öfkeyle Bay Dumpy'ye bakar. Lord Augustus, elinde buketle Bayan Erlynne'le Lord Windermere'i dans salonuna doğru takip eder.)

LADY PLYMDALE *(Bay Dumpy'ye)*

Sen tam bir şehvet düşkünüsün. Bir daha asla söyleyeceğin tek kelimeye bile inanamam! Neden bana onu tanımadığını söyledin? Onu üç defa aramanın anlamı nedir? Oraya öğle yemeğine falan gitmeyeceksin şüphesiz, beni anlamışsındır herhalde?

DUMBY

Benim sevgili Laura'm, gitmeyi aklımdan bile geçirmedim.

LADY PLYMDALE

Henüz bana onun adını söylemedin! Kimdir?

DUMBY *(Hafifçe öksürür ve saçlarını düzeltir.)*

Bayan Erlynne adında biri.

LADY PLYMDALE

Şu kadın ha!

DUMBY

Evet, herkes onu böyle çağırıyor.

LADY PLYMDALE

Aman ne ilginç! Fevkalade ilginç! Ona gerçekten şöyle alıcı gözüyle bir bakmalıyım. *(Dans salonunun kapısına gi-*

der ve içeri bakar.) Onunla ilgili şok edici şeyler duydum. Lord Windermere'i yıkıma sürüklediğini söylüyorlar. Ve hürmete layık olmaya o kadar meraklı Lady Windermere, onu davet ediyor... Aman ne tuhaf. Tamamıyla budalaca bir şey yapmak için demek gerçekten iyi bir kadın olmak gerekiyor. Cuma günü ona öğle yemeğine gideceksin.

DUMBY

Neden?

LADY PLYMDALE

Çünkü kocamı da yanında götürmeni istiyorum. Son zamanlarda öyle nazik ki tam bir başbelası oldu. Bu kadın tam ona göre. Kadın izin verir vermez üzerine titreyecektir, artık benim canımı sıkamaz. Seni temin ederim, bu tür kadınlar çok faydalıdırlar. Diğer insanların evliliklerinin temelini oluşturuyorlar.

DUMBY

Ne esrarengiz birisin.

LADY PLYMDALE *(Ona bakarak)*

Keşke sen de öyle olsaydın.

DUMBY

Öyleyim... Kendim için. Dünya üstünde bütünüyle tanımak istediğim tek kişi kendimim. Ama şu sıralar bunun için pek olanak bulamıyorum.

(Balo salonuna geçerler. Lady Windermere ve Lord Darlington terastan içeri girerler.)

LADY WINDERMERE

Evet. Buraya gelmesi korkunç, katlanılmaz. Bugün çay saatinde ne kastettiğinizi şimdi anlıyorum. Neden bana doğrudan doğruya söylemediniz? Bunu yapmalıydınız!

LORD DARLINGTON

Yapamazdım! Bir erkek başka bir erkek hakkında böyle şeyleri anlatamaz. Ama sizden onu bu gece buraya çağırmanızı isteyeceğini bilseydim, sanırım her şeyi anlatırdım. Hiç olmazsa onurunuz kırılmazdı.

LADY WINDERMERE

Onu ben çağırmadım. Ricalarıma rağmen... Tehditlerime rağmen onun gelmesinde ısrar etti. Oh! Bu ev benim için lekelidir artık! O, kocamla dans ederken bütün kadınlar benimle alay ediyormuş gibi hissediyorum. Bunu hak edecek ne yaptım ben? Ona tüm hayatımı verdim. O da aldı... Kullandı... Ve buruşturup attı! Kendi gözümde küçüldüm. Bende cesaret eksik... Ben bir ödleğim! *(Kanepeye oturur.)*

LORD DARLINGTON

Eğer sizi biraz olsun tanıyorsam, size bu şekilde davranan bir adamla yaşayamayacağınızı da biliyorum! Onunla nasıl bir hayatınız olabilir ki! Günün her anı size yalan söylediğini hissedeceksiniz. Bakışlarının sahte, sesinin sahte, dokunuşunun sahte ve tutkusunun sahte olduğunu duyumsayacaksınız. Diğerlerinden yorgun düştüğünde size gelecek, onu rahatlatmak zorunda kalacaksınız. Diğerlerine bağlı olduğu zaman size gelecek, onu cezbetmeye uğraşacaksınız. Onun gerçek yaşamının maskesi, sırrını gizleyen örtü olmak zorunda kalacaksınız.

LADY WINDERMERE

Haklısınız... Ne yazık ki haklısınız. Ama nereye döneyim? Benim dostum olmak istediğinizi söylemiştiniz Lord Darlington... Söyleyin bana, ne yapmalıyım? Şimdi bana dostluk gösterin.

LORD DARLINGTON

Erkekler ve kadınlar arasında bir dostluk ilişkisi mümkün değildir. Tutku, düşmanlık, tapınma, aşk olabilir, ama dostluk asla. Sizi seviyorum...

LADY WINDERMERE

Hayır, hayır! *(Ayağa kalkar.)*

LORD DARLINGTON

Evet, sizi seviyorum. Benim için dünyadaki her şeyden daha önemlisiniz. Kocanız size ne veriyor? Hiçbir şey. Nesi varsa, herkesin içinde sizi utanç içinde bırakmak için, çevrenize, evinize soktuğu bu aşağılık kadına harcıyor. Bense size hayatımı sunuyorum...

LADY WINDERMERE

Lord Darlington!

LORD DARLINGTON

Hayatımı... Tüm hayatımı. Alın onu ve ne yapacaksınız yapın onunla... Sizi seviyorum... Sizi yaşayan hiçbir şeyi asla sevmediğim kadar seviyorum. Sizinle karşılaştığım andan beri sizi seviyorum, körü körüne, taparcasına, delicesine seviyorum sizi! Bunu bilmiyordunuz... Artık biliyorsunuz! Bu gece bu evi terk edin. Size insanların ya da sosyetinin dedikodularının sorun yaratmayacağını söylemeyeceğim. Bir yığın yaygara koparacaklar. Bir sürü sorun yaratacaklar. Ama öyle anlar vardır ki insan kendi hayatını dolu dolu, bütünüyle, eksiksizce yaşamakla ikiyüzlü insanların talep ettiği yanlış, sığ, onursuz bir varoluşa sürüklenmek arasında bir seçim yapmalıdır. İşte siz bu andasınız. Seçin! Oh, aşkım, seçin.

LADY WINDERMERE *(Ondan yavaşça uzaklaşır ve korku dolu gözlerle ona bakar.)*

Cesaretim yok.

LORD DARLINGTON *(Onu takip eder.)*

Evet, cesaretiniz var. Belki altı ay acı çekeceksiniz, hatta gözden düşeceksiniz, ama ne zaman ki onun ismini bırakıp benim ismimi taşımaya başlayacaksınız, her şey yoluna girecek. Margaret, aşkım, bir gün benim karım olacaksınız... Evet, karım! Bunu biliyorsunuz! Şimdi nesiniz? O kadın size ait olan yeri aldı. Oh! Gidin... Terk edin bu evi, başınız dik, dudaklarınızda bir gülümseme ve gözlerinizde cesaretle. Tüm Londra bunu neden yaptığınızı bilecek; sonra sizi kim ayıplayabilir? Hiç kimse. Ayıplarlarsa da ne çıkar? Yanlış mı? Yanlış olan nedir? Yanlış olan bir erkeğin karısını utanmaz bir kadın için terk etmesidir. Yanlış olan bir kadının onu böyle iki paralık eden bir erkekle birlikte olmasıdır. Bir keresinde uzlaşmaya yanaşmayacağınızı kendiniz söylediniz. Şimdi de yanaşmayın. Yürekli olun! Kendiniz olun!

LADY WINDERMERE

Kendim olmaktan korkuyorum. Bırakın düşüneyim! Bırakın bekleyeyim! Kocam bana geri dönebilir. *(Kanepeye oturur.)*

LORD DARLINGTON

Ve siz de onu geri kabul edeceksiniz ha! Düşündüğüm siz değilsiniz. Tüm diğer kadınlara benziyorsunuz. Övgüsünü küçümsediğiniz dünyanın kınamasıyla yüz yüze gelmektense, her şeye katlanmayı tercih ediyorsunuz. Bir hafta sonra bu kadınla Park'ta aynı arabaya biniyor olacaksınız. O sizin değişmez konuğunuz olacak... Sizin en candan arkadaşınız. Bu korkunç bağı bir hamleyle kesmektense, her

şeye tahammül etmeye razısınız. Haklısınız. Sizde hiç cesaret yok, hiç!

LADY WINDERMERE

Ah, düşünmem için bana zaman verin. Size hemen şimdi cevap veremem. *(Elini sinirlice alnının üstünde gezdirir.)*

LORD DARLINGTON

Ya şimdi cevap vermelisiniz ya da asla.

LADY WINDERMERE *(Kanepeden kalkar.)*

Öyleyse, asla.

(Sessizlik...)

LORD DARLINGTON

Kalbimi kırdınız!

LADY WINDERMERE

Benimki zaten kırılmıştı.

(Sessizlik...)

LORD DARLINGTON

Yarın İngiltere'yi terk ediyorum. Bu sizi son görüşüm. Beni asla tekrar görmeyeceksiniz. Bir an için hayatlarımız buluştu... Ruhlarımız birbirine dokundu. Bir daha asla buluşmamalılar ve dokunmamalılar. Hoşça kalın Margaret. *(Çıkar.)*

LADY WINDERMERE

Şu hayatta ne kadar yalnızım! Ne berbat bir yalnızlık!

(Müzik susar. Berwick Düşesi ve Lord Paisley konuşarak ve gülüşerek girerler. Diğer konuklar balo salonundan gelirler.)

BERWICK DÜŞESİ

Sevgili Margaret, az önce Bayan Erlynne ile öyle keyifli bir konuşma yaptım ki. Bu sabah onun hakkında size söylediklerim için çok üzgünüm. Elbette, onu siz davet ettiğinize göre rahatı yerinde olmalı. Çok çekici bir kadın ve hayata dair çok dokunaklı görüşleri var. Bana söylediğine göre insanların bir kereden fazla evlenmesini kesinlikle onaylamıyormuş, yani Augustus konusunda içim tamamen rahat olabilir. Neden insanlar ona karşı konuşuyorlar aklım almıyor. Şu korkunç yeğenlerim... Saville'in kızları... Sürekli skandallardan bahsediyorlar. Yerinizde olsam Hambourg'a giderdim canım, gerçekten giderdim. Bu kadın biraz fazla çekici. Ama Agatha nerede? Oh, işte orada.

(Lady Agatha ve Bay Hopper sahnenin sol arkasındaki terastan girerler.)

Bay Hopper, size çok ama çok kızgınım. Agatha'yı dışarı terasa çıkarmışsınız, oysa o çok narindir.

HOPPER

Gerçekten çok özür dilerim Düşes. Dışarı bir dakika için çıktık ve sonra biraz lafladık.

BERWICK DÜŞESİ *(Ortada)*

Ah, güzelim Avustralya hakkında sanırım?

HOPPER

Evet!

BERWICK DÜŞESİ

Agatha, tatlım! *(Eliyle işaret edip çağırır.)*

LADY AGATHA

Efendim anne.

BERWICK DÜŞESİ

Bay Hopper kesin olarak...

LADY AGATHA

Evet, anne.

BERWICK DÜŞESİ

Peki sen ne cevap verdin sevgili çocuğum?

LADY AGATHA

Evet, anne.

BERWICK DÜŞESİ *(Duygulanmış bir halde.)*

Bir tanem. Hep doğru şeyler söylüyorsun. Bay Hopper! James! Agatha bana her şeyi anlattı. Sırrınızı ikimizden de nasıl beceriklilikle saklamışsınız.

HOPPER

Öyleyse, Agatha'yı alıp Avustralya'ya götürmeme karşı çıkmıyorsunuz Düşes.

BERWICK DÜŞESİ *(Kızgınca)*

Avustralya'ya mı? Oh, bu berbat kaba yerin lafını etmeyin.

HOPPER

Ama o, benimle gelmek isteyeceğini söylemişti.

BERWICK DÜŞESİ *(Sertçe)*

Bunu söyledin mi, Agatha?

LADY AGATHA

Evet, anne.

BERWICK DÜŞESİ

Agatha, olabilecek en saçma şeyleri söylüyorsun. Düşünüyorum da Grosvenor Meydanı yerleşmek için kesinlikle

daha sağlıklı bir yer olurdu. Grosvenor Meydanı'nda yaşayan bir sürü kaba saba insan var, ama en azından ortalıkta zıplayıp duran o korkunç kangurular yok. Ama bunu yarın konuşuruz. James, Agatha'yı aşağıya indirebilirsin. Tabi, öğle yemeğine geleceksin James. Saat iki yerine bir buçukta gel. Eminim, Dük'ün sana söylemek isteyeceği birkaç söz vardır.

HOPPER

Dük'le konuşmak çok hoşuma giderdi Düşes. Henüz bana tek kelime bile etmedi.

BERWICK DÜŞESİ

Sanırım yarın sana söyleyeceği pek çok şey olacak.

(Lady Agatha, Bay Hopper ile birlikte çıkar.)

Ve artık iyi geceler, Margaret. Korkarım bu çok, çok eski bir hikâye tatlım. Aşk... Evet, ama çok daha tatmin edici olanı mevsim sonu aşklarıdır, ilk görüşte aşk değil.

LADY WINDERMERE

İyi geceler Düşes.

(Berwick Düşesi Lord Paisley'in kolunda çıkar.)

LADY PLYMDALE

Sevgili Margaret'im, kocanın dans ettiği kadın ne kadar güzeldi öyle! Senin yerinde olsaydım eminim çok kıskanırdım! Yakın bir dostun mu kendisi?

LADY WINDERMERE

Hayır!

LADY PLYMDALE

Gerçekten mi? İyi geceler tatlım.

(Bay Dumby'ye bakar ve çıkar.)

DUMBY

Genç Hopper'ın tavırları korkunç!

CECIL GRAHAM

Ah! Hopper doğuştan bir beyefendi, tanıdığım en kötü beyefendi tipi.

DUMBY

Anlayışlı kadındır Lady Windermere. Pek çok kadın Bayan Erlynne'in gelmesine karşı çıkardı. Ama Lady Windermere sağduyu denen nadir şeye sahip.

CECIL GRAHAM

Ve Windermere şunu da biliyor ki hiçbir şey patavatsızlığın masumiyet gibi görünmesine benzemez.

DUMBY

Evet, sevgili Windermere yavaş yavaş modern oluyor. Böyle olacağı hiç aklıma gelmezdi. *(Lady Windermere'i başıyla selamlar ve çıkar.)*

LADY JEDBURGH

İyi geceler Lady Windermere. Bayan Erlynne ne kadar büyüleyici bir kadın! Perşembe günü öğle yemeğine geliyor, siz de gelecek misiniz? Piskopos'un ve sevgili Lady Merton'un da geleceklerini umuyorum.

LADY WINDERMERE

Korkarım meşgul olacağım Lady Jedburgh.

LADY JEDBURG

Çok üzücü. Gelseydiniz tatlım.

(Lady Jedburg ve Bayan Graham sahneyi terk ederler.)
(Bayan Erlynne ve Lord Windermere girerler.)

BAYAN ERLYNNE

Hoş bir balo oldu! Bana tüm eski günleri hatırlattı. *(Kanepeye oturur.)* Ve gördüm ki sosyetede gene eskiden olduğu gibi sadece bir sürü budala var. Hiçbir şeyi değişmemiş bulduğuma sevindim! Margaret hariç. Büyüyünce çok güzelleşmiş. Onu son gördüğümde... Yirmi yıl önceydi.. Kundaktaki çirkin bir şeydi. Katiyetle çirkindi, temin ederim sizi. Sevgili Düşes! Ve şu tatlı Lady Agatha! Tam hoşuma giden tipte bir kız! Evet Windermere, gerçekten, Düşes'in kardeşiyle evlenirsem...

LORD WINDERMERE *(Onun soluna oturur.)*

Ama siz?...

(Bay Cecil Graham kalan konuklarla birlikte girer. Lady Windermere, acılı ve küçümseyici bakışlarla Bayan Erlynne'e ve kocasına bakmaktadır. İkisi onun varlığında habersizdirler.)

BAYAN ERLYNNE

Ah, evet! Yarın on ikide uğrayacak! Bu gece teklif etmek istedi. Aslında etti de. Durmadan teklif etti. Zavallı Augustus, nasıl kendisini tekrar edip durur bilirsin. Ne kötü bir alışkanlık! Ama ona yarına kadar bir cevap vermeyeceğimi söyledim. Elbette onu kabul edeceğim. Şunu da söylemeye cesaret ediyorum, şu kadınlarla kıyaslanınca, onun için hayranlık duyulacak bir eş olacağım. Hem Lord Augustus'un pek çok iyi tarafı var. Bereket versin ki hepsi de yüzeyde. Tam iyi niteliklerin olması gerektiği yerde. Elbette bu konuda bana yardım etmelisin.

LORD WINDERMERE

Lord Augustus'u cesaretlendireyim diye bana ihtiyaç duyulmuyor sanırım?

BAYAN ERLYNNE

Oh, hayır. Cesaretlendirme işini ben hallederim. Ama bana güzel bir ev sağlayacaksın Windermere, öyle değil mi?

LORD WINDERMERE *(Kaşlarını çatarak)*

Bu gece benimle konuşmak istediğiniz bu muydu?

BAYAN ERLYNNE

Evet.

LORD WINDERMERE *(Bir sabırsızlık hareketiyle)*

Bunu burada konuşmak istemiyorum.

BAYAN ERLYNNE *(Gülerek)*

Öyleyse bunu terasta konuşalım. Işin bile etkili bir dekoru olmalı. Öyle değil mi Windermere? Uygun bir dekorla kadınlar her şeyi becerebilirler.

LORD WINDERMERE

Bunu yarına bırakmak iyi olmaz mı?

BAYAN ERLYNNE

Hayır, anlıyorsun ya, yarın onun teklifini kabul edeceğim. Ve sanırım, eğer ona üçüncü kuşak bir kuzenimden... ya da ikinci bir kocadan... ya da işte böyle uzak bir akrabadan bana... Ee, ne diyeyim.. şöyle yıllık iki bin sterlin kaldığını söyleyebilsem iyi olur. Bu, ek bir çekicilik yaratır, öyle değil mi? Şimdi bana harika bir kibarlık yapmak için bir fırsatın var Windermere. Ama kibarlık yapma konusunda pek becerikli değilsin. Korkarım Margaret bu mükemmel alışkanlık için seni pek teşvik etmiyor. Onun hesabına büyük bir hata. Erkekler gönül çelici şeyler söylemeyi bırakınca, neyin gönül çelici olduğunu düşünmeyi de bırakırlar. Ama cidden iki bin sterline ne diyorsun? Iki bin beş yüz daha iyi olur bence. Modern yaşamda fazladan para

her şey demektir. Windermere, dünyanın son derece eğlenceli bir yer olduğunu düşünmüyor musun? Ben düşünüyorum!

(Lord Windermere ile terasa çıkarlar. Balo salonunda müzik çalmaya başlar.)

LADY WINDERMERE

Bu evde daha fazla kalmak imkânsız. Bu gece beni seven bir erkek bana tüm hayatını önerdi. Onu reddettim. Bu benimki budalalık. Şimdi de ben ona, benimkini sunacağım. Ona kendi hayatımı vereceğim. Ona gideceğim. *(Pelerinini üstüne alır ve kapıya doğru gider, sonra geri döner. Masaya oturur, bir mektup yazıp zarfın içine koyar ve masanın üstüne bırakır.)* Arthur beni asla anlamadı. Bunu okuduğunda anlayacaktır. Artık hayatını yaptığı seçime göre yaşayabilir. Ben de kendi hayatımda en iyisi olduğunu, en doğru olduğunu düşündüğüm şeyi yapacağım. Evlilik bağını koparan o oldu... Ben değil. Ben sadece bu esareti kırdım. *(Çıkar.)*

(Soldan Parker girer ve sağa balo salonuna doğru geçer. Bayan Erlynne girer.)

BAYAN ERLYNNE

Lady Windermere balo salonunda mı?

PARKER

Hanımefendi az önce çıktılar.

BAYAN ERLYNNE

Çıktı mı? Terasta değil mi?

PARKER

Hayır Madam. Hanımefendi az önce evden çıktılar.

BAYAN ERLYNNE *(Irkilir, yüzünde şaşkın bir ifadeyle uşağa bakar.)*

Evden mi çıktı?

PARKER

Evet Madam... Hanımefendi bana beyefendi için masaya bir mektup bıraktıklarını söylediler.

BAYAN ERLYNNE

Lord Windermere için bir mektup?

PARKER

Evet Madam.

BAYAN ERLYNNE

Teşekkürler. *(Parker çıkar. Balo salonunda müzik kesilir.)* Evden gitti ha! Kocası için bir mektup! *(Çalışma masasına gidip mektuba bakar. Alır, korkudan ürpererek geri bırakır.)* Hayır, hayır! Bu mümkün olamaz! Hayat trajedilerini bu şekilde tekrar edemez! Oh, neden bu korkunç kuruntu sarıyor beni? Neden şimdi hayatımın en unutmak istediğim anını hatırlıyorum? Hayat trajedilerini tekrar eder mi? *(Yırtarak mektubu açar ve okur, sonra yıkılmış halde sandalyeye yığılır.)* Oh, ne korkunç! Yirmi yıl önce babasına yazmış olduğum aynı kelimeler! Ve bu yüzden ne acı bir biçimde cezalandırılmıştım! Hayır; benim cezam, gerçek cezam bu gece, şimdi! *(Hâlâ sağda oturmaktadır.)*

(Lord Windermere soldan girer.)

LORD WINDERMERE

Karıma iyi geceler dilediniz mi? *(Ortaya gelir.)*

BAYAN ERLYNNE *(Mektubu elinde buruşturur.)*

Evet.

LORD WINDERMERE

O nerede?

BAYAN ERLYNNE

Çok yorgundu. Yatmaya gitti. Başının ağrıdığını söyledi.

LORD WINDERMERE

Yanına gitmeliyim. Kusuruma bakmazsınız?

BAYAN ERLYNNE *(Telaşla kalkar.)*

Oh, hayır! Ciddi bir şey yok. Sadece çok yorgun, hepsi bu. Üstelik, konuk odasında hâlâ insanlar var. Onlara özürlerini iletmeni istedi. Rahatsız edilmek istemediğini söyledi. *(Mektubu düşürür.)* Benden sana söylememi rica etti.

LORD WINDERMERE *(Mektubu yerden alır.)*

Bir şey düşürdünüz.

BAYAN ERLYNNE

Oh, evet, teşekkürler, benim. *(Almak için elini uzatır.)*

LORD WINDERMERE *(Hâlâ mektuba bakmaktadır.)*

Ama bu, karımın elyazısı değil mi?

BAYAN ERLYNNE *(Aceleyle mektubu alır.)*

Evet, bu... Bir adres. Arabamı çağırmalarını söyler misin lütfen?

LORD WINDERMERE

Elbette. *(Sola gider ve çıkar.)*

BAYAN ERLYNNE

Sağ ol! Ne yapabilirim? Ne yapabilirim? İçimde daha önce hiç hissetmediğim bir tutkunun uyandığını hissediyorum. Bunun anlamı ne olabilir? Bir kız, annesi gibi olmamalı...

Bu, çok kötü olur. Onu nasıl kurtarabilirim? Çocuğumu nasıl kurtarabilirim? Bir an bir hayatı mahvedebilir. Bunu benden iyi kim bilebilir? Windermere'i evden çıkarmalı; bu, mutlaka gerekli. *(Sola gider.)* Ama bunu nasıl yapacağım? Bunun bir yolu olmalı. Ah!

(Lord Augustus sağdan elinde bir buketle girer.)

LORD AUGUSTUS

Sevgili Lady, öyle merak içerisindeyim ki! Talebime bir cevap alabilir miyim?

BAYAN ERLYNNE

Lord Augustus, beni dinleyin. Lord Windermere'i alıp hemen kulübünüze götürmelisiniz ve onu orada mümkün olduğunca uzun tutun. Anladınız mı?

LORD AUGUSTUS

Ama erken yatmamı istediğinizi söylemiştiniz!

BAYAN ERLYNNE *(Sinirlice)*

Söylediğimi yapın. Söylediğimi yapın.

LORD AUGUSTUS

Peki ödülüm ne olacak?

BAYAN ERLYNNE

Ödülünüz mü? Ödülünüz mü? Oh! Bunu bana yarın sorun. Ama bu gece Lord Windermere'i gözünüzden kaçırmayın. Eğer bunu yaparsınız sizi asla affetmem. Sizinle bir daha asla konuşmam. Sizinle yapacak hiçbir şeyim kalmaz. Unutmayın, Windermere'i kulüpte tutmalısınız ve bu gece geri dönmesine izin vermeyin. *(Soldan çıkar.)*

LORD AUGUSTUS

Evet, gerçekten, şimdiden onun kocası sayılabilirim. Kesinlikle sayılabilirim. *(Şaşkın bir şekilde onu takip eder.)*

PERDE İNER

Üçüncü Perde

SAHNE

Lord Darlington'un odası. Sağda şöminenin önünde geniş bir kanepe. Sahnenin arkasında pencereye baştan başa çekilmiş bir perde. Sağda ve solda kapılar. Sağda üstünde yazı takımları bulunan bir masa. Ortada, üstünde sifonlar, bardaklar ve Tantalus çerçevesi bulunan bir masa. Solda üstünde sigara ve sigara tablası bulunan bir masa. Işıklar yanmaktadır.

LADY WINDERMERE *(Şöminenin yanında ayaktadır.)*

Neden gelmiyor? Bu bekleyiş korkunç. Burada olmalıydı. Neden tutkulu sözleriyle içimde bir ateş yakmak için burada değil? Üşüyorum... Sevgisiz bir şey gibi üşüyorum. Arthur şu sıra mektubumu okumuş olmalı. Eğer beni umursuyorsa, peşimden gelip beni zorla götürecektir. Ama umursamıyor. O kadın tarafından tuzağa düşürüldü... On-

dan büyülendi... Etkisi altına girdi. Eğer bir kadın bir erkeği elinde tutmak istiyorsa, yalnızca ondaki en kötü şeye seslenmeli. Biz, erkekleri Tanrı yapıyoruz, onlar da bizi terk ediyorlar. Başkaları onları hayvan yerine koyuyor ve onlar da dizlerinin dibinden ayrılmayıp sadık kalıyorlar. Ne iğrenç bir hayat!... Oh! Buraya gelmiş olmam çılgınlık, korkunç bir çılgınlık. Ve hâlâ, en kötüsü hangisi, merak ediyorum; kendisini seven bir adamın merhametine kalmak mı, kendi evinde şerefini beş paralık eden bir adamın karısı olmak mı? Hangi kadın bilir? Tüm dünyada hangi kadın? Peki hayatımı vereceğim adam beni hep sevecek mi? Ona ne getiriyorum? Sevinç işaretlerini kaybetmiş dudaklar, ağlamaktan körleşmiş gözler, soğuk eller ve buz gibi bir kalp. Ona hiçbir şey getirmedim. Geri dönmeliyim... Hayır, geri dönemem, mektubum beni onların elinin içine koydu... Arthur beni kabul etmeyecektir! Şu uğursuz mektup! Hayır! Lord Darlington yarın İngiltere'yi terk ediyor. Onunla gideceğim... Seçeneğim yok. *(Birkaç saniyeliğine oturur. Sonra ürpertiyle kalkar ve pelerinini giyer.)* Hayır hayır! Geri döneceğim, Arthur ne istiyorsa yapsın bana. Burada bekleyemem. Buraya gelmem çılgınlıktı. Hemen gitmeliyim. Lord Darlington'a gelince... Oh! İşte geldi! Ne yapacağım? Ona ne söyleyebilirim? Gitmeme izin verir mi hiç? Erkeklerin vahşi, ürkünç olduklarını duymuştum... Oh! *(Yüzünü elleriyle gizler.)*

(Soldan Bayan Erlynne girer.)

BAYAN ERLYNNE

Lady Windermere! *(Lady Windermere irkilir ve bakar. Sonra hakir gören bir tavırla geri çekilir.)* Şükürler olsun zamanında yetiştim. Hemen kocanızın evine dönmelisiniz?

LADY WINDERMERE

Dönmeli miyim?

BAYAN ERLYNNE *(Buyurgan bir tavırla)*

Evet dönmelisiniz! Kaybedecek bir saniye bile yok. Lord Darlington her an dönebilir.

LADY WINDERMERE

Bana yaklaşmayın?

BAYAN ERLYNNE

Oh! Yıkımın kenarındasınız, korkunç bir uçurumun kenarındasınız. Buradan hemen ayrılmalısınız, arabam sokağın köşesinde bekliyor. Benimle gelip doğru eve gitmelisiniz. *(Lady Windermere pelerinini üstünden çıkarıp kanepeye atar.)* Ne yapıyorsunuz?

LADY WINDERMERE

Bayan Erlynne, buraya gelmemiş olsaydınız, eve dönebilirdim. Ama artık görüyor ve hissediyorum ki dünya üzerindeki hiçbir şey beni Lord Windermere'le aynı çatı altında yaşamaya ikna edemez. Beni dehşete düşürdünüz. Sizde içimi vahşice öfkeyle dolduran bir şey var. Ve neden burada olduğunuzu da biliyorum. Kocam sizi geri dönmem için beni kandırmaya gönderdi, öyle ki sizinle onun arasında var olan her ilişkiye kör gibi göz yumabileyim.

BAYAN ERLYNNE

Oh! Bunu düşünmeyin... Düşünemezsiniz.

LADY WINDERMERE

Kocama dönün, Bayan Erlynne. O size ait, bana değil. Sanırım bir skandaldan korkuyor. Erkekler öylesine ödlekler. Dünyadaki tüm yasalara öfke kusarlar ve yine de elâlemin dilinden korkarlar. Ama kendisini hazırlasa daha iyi eder. Bir skandala karışacak. Hem de Londra'da yıllar-

dan beri meydana gelmiş en büyük skandala karışacak. Adını her adi gazetede görecek ve benimkini de en iğrenç yaftalarda.

BAYAN ERLYNNE

Hayır... Hayır...

LADY WINDERMERE

Evet! Görecek. Kendisi gelmiş olsaydı, kabul ediyorum, benim için hazırlamış olduğunuz o aşağılık hayata geri dönecektim... Ama onun evde kalması ve habercisi olarak sizi göndermesi... Oh! Bu çok çirkin... Çok çirkin.

BAYAN ERLYNNE *(Ortada)*

Lady Windermere, bana korkunç bir biçimde haksızlık ediyorsunuz... Kocanıza korkunç bir biçimde haksızlık ediyorsunuz. O burada olduğunuzu bilmiyor... Kendi evinizde güvenlik içerisinde olduğunuzu zannediyor. Odanızda uyuduğunuzu sanıyor. Yazdığınız o çılgın mektubu hiç okumadı!

LADY WINDERMERE *(Sağda)*

Hiç okumadı mı!

BAYAN ERLYNNE

Hayır... O mektup hakkında hiçbir şey bilmiyor.

LADY WINDERMERE

Benim o kadar saf olduğumu düşünüyorsunuz! *(Ona doğru ilerler.)* Bana yalan söylüyorsunuz!

BAYAN ERLYNNE *(Kendisini tutarak)*

Yalan söylemiyorum. Size doğruyu söylüyorum.

LADY WINDERMERE

Eğer kocam o mektubu okumadıysa, nasıl oluyor da siz buradasınız? Hiç utanmadan girdiğiniz o evi terk ettiğimi kim söyledi size? Nereye gittiğimi size kim söyledi? Size kocam söyledi ve geri götürmek için beni tuzağa düşürmeye gönderdi. *(Sola geçer.)*

BAYAN ERLYNNE *(Sağ ortada)*

Kocanız bu mektubu asla okumadı. Onu... Ben gördüm, ben açtım. Onu... Ben okudum.

LADY WINDERMERE *(Ona doğru döner.)*

Kocama yazdığım bir mektubu siz mi açtınız? Buna cüret edemezsiniz!

BAYAN ERLYNNE

Cüret etmek! Oh! Sizi düşeceğiniz uçurumdan kurtarmak için tüm dünyada cüret edemeyeceğim hiçbir şey yoktur... Tüm dünyada hiçbir şey. İşte mektup. Kocanız onu hiç okumadı. Asla da okumayacak. *(Şömineye doğru gider.)* Asla yazılmamalıydı. *(Mektubu yırtar ve ateşe atar.)*

LADY WINDERMERE *(Sesinde ve bakışlarında sonsuz bir küçümsemeyle.)*

Onun benim yazdığım mektup olduğunu nasıl bileceğim artık? Beni basit bir hileyle aldatabileceğinizi sanıyorsunuz!

BAYAN ERLYNNE

Oh! Neden söylediğim hiçbir şeye inanmıyorsunuz? Buraya ne amaçla geldiğimi düşünüyorsunuz, sizi büsbütün yıkıma sürüklenmekten, korkunç bir yanılgının sonuçlarından kurtarmaktan başka? Şimdi yaktığım mektup sizindi. Bunun için size yemin ederim!

LADY WINDERMERE *(Ağır ağır)*

Onu incelememden önce yakmaya çok dikkat ettiniz. Size güvenemem. Sizin gibi bütün hayatı yalan olan biri herhangi bir şey hakkında doğru söyleyebilir mi? *(Oturur.)*

BAYAN ERLYNNE *(Aceleyle)*

Benim hakkımda ne düşünürseniz düşünün, bana karşı ne söylerseniz söyleyin, ama geri dönün, sizi seven kocanıza geri dönün.

LADY WINDERMERE *(Asık bir suratla)*

Onu sevmiyorum!

BAYAN ERLYNNE

Seviyorsunuz ve biliyorsunuz ki o da sizi seviyor.

LADY WINDERMERE

O, sevginin ne olduğunu anlamıyor. Anlasa da ancak sizin kadar anlar... Ama ben, sizin ne istediğinizi görüyorum. Beni geri götürmek size büyük bir fayda sağlayacak. Aman Tanrım! Sonra nasıl bir hayatım olacak! İçinde ne merhamet ne de acıma olan bir kadının, kendisiyle karşılaşmanın bir utanç kaynağı olduğu, kendisini tanımanın insanı alçalttığı beş para etmez bir kadının, karı ve koca arasına giren bir kadının insafına kalarak yaşamak!

BAYAN ERLYNNE *(Ümitsiz bir tavırla)*

Lady Windermere, Lady Windermere, bu korkunç şeyleri söylemeyin. Bunların ne kadar korkunç olduğunu bilmiyorsunuz, ne kadar korkunç ve haksızca. Dinleyin, dinlemelisiniz! Sadece kocanıza dönün, size bir daha onunla asla, hiçbir bahaneyle görüşmeyeceğime dair söz veriyorum... Onu asla görmeyeceğim... Onun ve sizin hayatınızla hiçbir ilgim kalmayacak. Bana vermiş olduğu paraya gelince, aşk-

tan dolayı vermedi onu, sadece kininden dolayı, hayranlığından değil, hor gördüğü için. Onu elimde tutuyorsam...

LADY WINDERMERE *(Ayağa kalkar.)*

Ah! Demek onu elinizde tuttuğunuzu kabul ediyorsunuz!

BAYAN ERLYNNE

Evet ve bunun nedenini size söyleyeceğim. Onun size olan aşkı sayesinde Lady Windermere.

BAYAN ERLYNNE

Buna inanmamı mı bekliyorsunuz?

BAYAN ERLYNNE

Buna inanmalısınız! Bu, doğru. Onu boyun eğmeye zorlayan size olan sevgisi... Oh! Buna ne derseniz deyin, despotluk, tehdit, istediğinizi seçin. Ama sebep size olan sevgisi. Sizi... Utançtan, evet, utançtan ve aşağılanmadan kurtarma arzusu.

LADY WINDERMERE

Ne demek istiyorsunuz? Sizinkisi küstahlık! Benim sizinle ne alakam olabilir?

BAYAN ERLYNNE *(Alçakgönüllülükle)*

Hiç. Biliyorum... Ama kocanızın sizi sevdiğini... Böyle bir sevgiyi tüm hayatınızca bir daha asla bulamayacağınızı söylüyorum... Ve eğer bunu bir kenara atarsanız, gün gelir sevgiye susarsınız ve bu, size verilmez, sevgi dilenirsiniz ve sizi bundan mahrum bırakırlar... Oh! Arthur sizi seviyor!

LADY WINDERMERE

Arthur? Ve bana aranızda hiçbir şey olmadığını mı söylüyorsunuz?

BAYAN ERLYNNE

Lady Windermere, Tanrı biliyor, kocanız size karşı masumdur! Ve size şunu söyleyeyim ki ben... Ben açık konuşayım ki aklınıza böyle korkunç bir şüphenin gireceğini hiç düşünmemiştim; ikinizin hayatına karışmaktansa ölmeyi yeğlerdim... Ah! Ölürdüm, memnuniyetle ölürdüm! *(Sağdaki kanepeye doğru hareketlenir.)*

LADY WINDERMERE

Sanki bir kalbiniz varmış gibi konuşuyorsunuz. Sizin gibi bir kadının kalbi olamaz. Sizin içinizde bir kalp yok. Siz alır ve satarsınız. *(Sahnenin ortasında, solda, oturur.)*

BAYAN ERLYNNE *(Acıyla irkilir. Kendisini tutarak Lady Windermere'in oturduğu yere doğru ilerler. Konuşurken ellerini ona doğru uzatır, ama dokunmaya cesaret edemez.)*

Benim hakkımda neye isterseniz ona inanın. Ben bir dakikalık bir üzüntüye bile değmem. Ama o güzelim hayatınızı benim yüzümden harcamayın! Eğer bu evden hemen ayrılmazsanız, ileride sizi neyin beklediğini bilmiyorsunuz. Çukura yuvarlanmak ne demektir bilmiyorsunuz; aşağılanmak, alaya alınmak, yüzüstü bırakılmak, hakarete uğramak! İnsan kapıları suratına kapanmış bulur, dehşet dolu karanlık yollarda sürünmek zorunda kalır, yüzündeki maskenin her an düşeceğinden korkar, boyuna kahkahaları duyar, akıttığı gözyaşlarını daha da trajik kılan korkunç kahkahaları. Bunun ne demek olduğunu bilmiyorsunuz. Günahlarının kefaretini öder ve sonra bir daha öder ve tüm ömrü boyunca öder. Bunları asla tanımamalısınız... Bana gelince, acı çekmek kefaretse, öyleyse şimdi tüm hatalarımın kefaretini ödedim, ne olurlarsa olsunlar; çünkü bu gece siz kalbi olmayan birinde bir kalp yarattınız, yarattınız ve onu kırdınız... Ama bunları bırakalım. Kendi yaşa-

mımı mahvetmiş olabilirim, ama sizinkinin mahvolmasına izin vermeyeceğim. Çünkü siz... Siz daha gencecik bir kızsınız, kaybolabilirsiniz. Her şeyi tamir edebilecek bir kadının aklı yok sizde. Ne kurnazsınız ne de cesur. Onursuzluğa katlanamazsınız! Hayır! Dönün, Lady Windermere, sizi seven, sevdiğiniz kocanıza dönün. Bir çocuğunuz var, Lady Windermere. Simdi bile, sevinç ya da acı içinde sizi arayan çocuğunuza dönün. *(Lady Windermere kalkar.)* Bu çocuğu size Tanrı verdi. Sizden ona iyi bir hayat vermenizi, ona kol kanat germenizi isteyecektir. Sizin yüzünüzden onun da hayatı yıkılırsa Tanrı'ya ne cevap vereceksiniz? Evinize dönün Lady Windermere... Kocanız sizi seviyor! Sizin için taşıdığı sevgiden bir an olsun vazgeçmedi o. Bin tane sevgilisi olsaydı bile, çocuğunuzla kalmalısınız. Size karşı acımasız olsa da çocuğunuzla kalmalısınız. Size kötü davransa da çocuğunuzla kalmalısınız. Sizi terk etse de sizin yeriniz çocuğunuzun yanıdır. *(Lady Windermere ağlamaya başlar ve yüzünü elleriyle örter. Ona doğru atılır.)* Lady Windermere!

LADY WINDERMERE *(Bir çocuk gibi yardım istercesine ellerini ona uzatır.)*

Beni eve götürün. Beni eve götürün.

BAYAN ERLYNNE *(Neredeyse ona sarılacaktır. Ama kendini tutar. Yüzünde sevinç dolu bir ifade vardır.)*

Gelin! Pelerininiz nerede? *(Kanepeden getirir.)* İşte. Giyin. Hemen gelin. *(Kapıya giderler.)*

LADY WINDERMERE

Durun! Sesleri duyuyor musunuz?

BAYAN ERLYNNE

Hayır, hayır, kimse yok!

LADY WINDERMERE

Evet, birileri var! Dinleyin! Oh! Bu kocamın sesi! İçeri geliyor! Kurtarın beni! Oh, bu, bir tuzak. Onu siz gönderttiniz.

(Dışarıdan sesler gelir.)

BAYAN ERLYNNE

Sessiz olun! Sizi kurtarmak için buradayım, eğer elimden gelirse. Ama korkarım çok geç! Oraya! *(Pencereye çekilmiş perdeyi işaret eder.)* Elinize geçen ilk fırsatta savuşun, eğer elinize bir fırsat geçerse!

LADY WINDERMERE

Ama siz?

BAYAN ERLYNNE

Oh! Beni boşverin. Onların karşısına çıkacağım. *(Lady Windermere perdenin arkasına saklanır.)*

LORD AUGUSTUS *(Dışarıda)*

Anlamsız, sevgili Windermere, beni bırakmamalısınız!

BAYAN ERLYNNE

Lord Augustus! Asıl ben mahvoldum! *(Bir an duraksar, sonra etrafına bakınır, sağdaki kapıyı görür ve oradan çıkar.)*

(Lord Darlington, Bay Dumby, Lord Windermere, Lord Augustus Lorton ve Bay Cecil Graham girerler.)

DUMBY

Kulüpten bu saatte kapı dışarı edilmek ne can sıkıcı! Saat daha iki. *(Bir sandalyeye yığılır.)* Gecenin en eğlenceli bölümü daha yeni başlıyor. *(Esner ve gözlerini kapatır.)*

LORD WINDERMERE

Augustus'un bizi zorla size getirmesine izin vermekle gerçekten iyi ettiniz, Lord Darlington, ama korkarım ben çok kalamayacağım.

LORD DARLINGTON

Sahi mi! Çok üzüldüm! Bir sigara alırsınız, değil mi?

LORD WINDERMERE

Teşekkürler! *(Oturur.)*

LORD AUGUSTUS *(Lord Windermere'e)*

Sevgili oğlum, gitme hayalleri kurma. Seninle konuşmam gereken bir sürü şey var, hem de kahrolasılar çok önemliler. *(Onun yanına soldaki masaya oturur.)*

CECIL GRAHAM

Oh! Hepimiz bunun ne olduğunu biliyoruz! Tuppy, Bayan Erlynne'den başka hiçbir şey hakkında konuşamaz.

LORD WINDERMERE

Pekâlâ, ama bu, sizin işiniz değil Cecil, öyle değil mi?

CECIL GRAHAM

Hiç değil! İşte bu yüzden beni ilgilendiriyor. Kendi işlerim beni öldüresiye sıkar. Başka insanlarınkini tercih ederim.

LORD DARLINGTON

İçecek bir şeyler alalım beyler. Cecil, viski soda alır mısın?

CECIL GRAHAM

Teşekkürler. *(Lord Darlington'un masasına gider.)* Bayan Erlynne bu gece çok güzel görünüyordu, değil mi?

LORD DARLINGTON

Hayranlarından biri değilim.

CECIL GRAHAM

Ben de değildim, ama artık öyleyim. Neden! Çünkü kendisini sevgili zavallı Caroline halaya benim sayemde takdim etti. Sanırım ona öğle yemeğine gidecek.

LORD DARLINGTON *(Şaşkınlık içinde)*

Hayır?

CECIL GRAHAM

Evet gidecek, gerçekten.

LORD DARLINGTON

Kusuruma bakmayın, beyler. Yarın uzağa gideceğim. Ve birkaç mektup yazmam gerek. *(Yazı masasına gider ve oturur.)*

DUMBY

Akıllı kadın Bayan Erlynne.

CECIL GRAHAM

Günaydın, Dumby. Uyukladığını zannediyordum.

DUMBY

Uyukluyordum, genelde uyuklarım!

LORD AUGUSTUS

Çok akıllı bir kadın. Nasıl kahrolası bir budala olduğumu öyle iyi biliyor ki... Benim bildiğim kadar iyi biliyor. *(Cecil Graham gülerek ona doğru ilerler.)* Oh, gülebilirsin oğlum, ama insanı tamamıyla anlayan bir kadınla karşılaşmak çok harika bir şey.

DUMBY

Bu, korkunç derecede tehlikeli bir şey. Sonunda her zaman bu adamla evlenirler.

CECIL GRAHAM

Ama onu bir daha asla görmeyeceğini sanıyordum, Tuppy! Evet! Bunu bana dün gece kulüpte söylemiştin. Demiştin ki bir şeyler işitmişsin... *(Kulağına fısıldar.)*

LORD AUGUSTUS

Oh, bunu açıkladı.

CECIL GRAHAM

Ya Wiesbaden olayı?

LORD AUGUSTUS

Onu da açıkladı.

DUMBY

Peki gelirini, Tuppy? Onu da açıkladı mı?

LORD AUGUSTUS *(Çok ciddi bir sesle)*

Onu yarın açıklayacak.

(Cecil Graham ortadaki masaya gider.)

DUMBY

Bugünlerde kadınlar korkunç derecede ticari kafalı. Büyükannelerimizin akılları değirmenlerdeydi tabi, ama, Tanrım, torunlarımızın akılları sadece değirmeni çeviren rüzgârlarda.

LORD AUGUSTUS

Onu kötü bir kadın gibi göstermek istiyorsunuz. Öyle biri değil!

CECIL GRAHAM

Oh! Kötü kadınlar insanı zahmete sokarlar. İyi kadınlar ise canını sıkarlar. Aralarındaki tek fark bu.

LORD AUGUSTUS *(Sigarasından bir nefes çekerek)*

Bayan Erlynne'in önünde bir gelecek var.

DUMBY

Bayan Erlynne'in ardında bir geçmiş var.

LORD AUGUSTUS

Bir geçmişi olan kadınları tercih ederim. Onlarla konuşmak, kahrolası, çok eğlencelidir.

CECIL GRAHAM

Öyleyse onunla konuşacak pek çok konunuz olacak Tuppy. *(Ayağa kalkar ve ona doğru gider.)*

LORD AUGUSTUS

Can sıkmaya başlıyorsunuz, sevgili çocuğum. Kahrolası, çok sıkıcı olmaya başlıyorsunuz.

CECIL GRAHAM *(Ellerini onun omzuna koyarak)*

Tuppy, artık görünüşünü ve karakterini kaybettin. Bari mizacını kaybetme; elinde sadece o kaldı.

LORD AUGUSTUS

Sevgili oğlum, Eğer Londra'nın en iyi tabiatlı adamı olmasaydım...

CECIL GRAHAM

Sana karşı daha saygılı olurduk, öyle değil mi Tuppy? *(Ağır ağır dolaşır.)*

DUMBY

Günümüz gençliği tam bir canavar. Boyalı saçlara kesinlikle hiç saygıları yok.

(Lord Augustus sinirli sinirli etrafına bakınır.)

CECIL GRAHAM

Bayan Erlynne'in sevgili Tuppy'ye çok büyük bir saygısı var.

DUMBY

Öyleyse Bayan Erlynne kendi cinsinin geri kalanı için harika bir örnek teşkil ediyor. Bugünlerde çoğu kadının kocaları olmayan erkeklere karşı davranış biçimleri tamamıyla kaba saba.

LORD WINDERMERE

Dumby, gülünç oluyorsun ve Cecil, sen de boşboğazlık ediyorsun. Bayan Erlynne'i rahat bırakmalısınız. Onun hakkında gerçekten hiçbir şey bilmiyorsunuz ve onun hakkında sürekli dedikodu yapıyorsunuz.

CECIL GRAHAM *(Ona doğru, sahnenin ortasına, sola gelir.)*

Sevgili Arthurcuğum, ben asla dedikodu yapmam. Sadece gevezelik ederim.

LORD WINDERMERE

Dedikoduyla gevezelik arasında ne fark var?

CECIL GRAHAM

Oh! Gevezelik etmek hoştur! Tarih sadece gevezeliktir. Ama dedikodu ahlak tarafından sıkıcı kılınan gevezeliktir. Oysa ben asla ahlak dersi vermem. Ahlak dersi veren bir adam genellikle ikiyüzlüdür ve ahlak dersi veren bir kadın

da istisnasız basit bir kadındır. Tüm dünyada bir kadına zamanın kurallarına uymayan bir zihniyet kadar yakışmayan şey yoktur. Ve çoğu kadının bunu bildiğini söylemekten mutluluk duyarım.

LORD AUGUSTUS

Tam benim hissiyatım, sevgili çocuğum, tam benim hissiyatım.

CECIL GRAHAM

Bunu duyduğuma üzüldüm Tuppy, ne zaman insanlar benimle aynı fikirde olsalar, hep yanılmış olmalıyım diye düşünüyorum.

LORD AUGUSTUS

Sevgili oğlum, ben sizin yaşınızdayken...

CECIL GRAHAM

Ama asla değildin Tuppy ve asla da olmayacaksın. *(Ortaya doğru gider.)* Diyorum ki Darlington, hadi kâğıt oynayalım. Oynarsın Arthur, değil mi?

LORD WINDERMERE

Hayır, sağ ol, Cecil.

DUMBY *(İç çekerek)*

Tanrı aşkına! Evlilik bir erkeği nasıl da mahvediyor! Sigara gibi ahlakını bozuyor, hem çok daha pahalıya patlıyor.

CECIL GRAHAM

Sen oynarsın herhalde Tuppy?

LORD AUGUSTUS *(Masada kendisine bir brandy soda doldurur.)*

Oynayamam sevgili oğlum. Bayan Erlynne'e bir daha asla kâğıt oynayıp içki içmeyeceğime söz verdim.

CECIL GRAHAM

Aman, sevgili Tuppyciğim, sakın doğruluk yolundan ayrılmaman için seni ayartmalarına izin verme. Islah olursan büsbütün sıkıcı olacaksın. Kadınların en kötü tarafı bu. İnsanın her zaman iyi olmasını isterler. İyi olursak da tanıştıklarında bizi hiç sevmezler. Bizi telafi edilemezcesine kötü bulmaktan ve çekicilik bırakmayacak denli iyi olduğumuzda da terk etmekten hoşlanırlar.

LORD DARLINGTON *(Mektup yazmakta olduğu sağdaki masadan kalkar.)*

Bizi her zaman kötü buluyorlar!

DUMBY

Kötü olduğumuzu düşünmüyorum. Bence hepimiz iyiyiz, Tuppy hariç.

LORD DARLINGTON

Hayır, hepimiz hendeğin içindeyiz, ama kimimiz yıldızlara bakıyor. *(Ortadaki masaya oturur.)*

DUMBY

Hepimiz hendeğin içindeyiz, ama kimimiz yıldızlara bakıyor da ne demek? Vallahi, bu gece çok romantiksin Darlington.

CECIL GRAHAM

Fazlasıyla romantik! Âşık olmalısın. Kız kim?

LORD DARLINGTON

Âşık olduğum kadın özgür değil ya da olmadığını sanıyor. *(Konuşurken içgüdüsel olarak Lord Windermere'e bakar.)*

CECIL GRAHAM

Evli bir kadın öyleyse! Güzel, dünyada evli bir kadının bağlılığı gibisi yoktur. Evli olmayan erkekler bilmezler bunu.

LORD DARLINGTON

Oh! Beni sevmiyor. O iyi bir kadın. Hayatım boyunca karşılaştığım tek iyi kadın.

CECIL GRAHAM

Hayatın boyunca karşılaştığın tek iyi kadın mı?

LORD DARLINGTON

Evet!

CECIL GRAHAM *(Bir sigara yakar.)*

İyi öyleyse, şanslı adamsın! Zira ben yüzlerce iyi kadınla tanıştım. Hatta sadece iyi kadınlarla tanıştım. Dünya iyi kadınlarla kaynıyor. Orta sınıf eğitimlerinden tanırsın.

LORD DARLINGTON

Bu kadın saf ve masum. Biz erkeklerin kaybettiği her şeye sahip.

CECIL GRAHAM

Sevgili dostum, biz erkekler saf ve masum olsaydık ne olacaktı sanki? Dikkatli düşünüp taşınmalı; yakamıza taktığımız bir çiçek çok daha etkileyicidir.

DUMBY

Seni gerçekten sevmiyor öyleyse?

LORD DARLINGTON

Hayır, sevmiyor!

DUMBY

Seni tebrik ederim, sevgili dostum. Bu dünyada sadece iki trajedi vardır. Birisi insanın istediğini elde edememesi ve diğeri de onu elde etmesidir. Sonuncusu daha beterdir; gerçek bir trajedidir! Ama beni asıl ilgilendiren onun seni sevmiyor oluşu. Seni sevmeyen bir kadını ne kadar süre sevebilirsin Cecil?

CECIL GRAHAM

Beni sevmeyen bir kadını mı? Oh, tüm hayatım boyunca!

DUMBY

Ben de. Ama öylesini bulmak çok zor.

LORD DARLINGTON

Nasıl bu kadar kendini beğenmiş olabiliyorsun Dumby?

DUMBY

Bunu kendini beğenmişlik olsun diye söylemedim. Hasretini çektiğim bir şey. Çılgıncasına, taparcasına sevenler oldu beni. Üzgünüm ki oldu. Büyük bir baş belasıydı. Ara sıra kısa zaman için olsun yalnız bırakılmak isterdim.

LORD AUGUSTUS *(Etrafına bakınarak)*

Kendini eğitmek için zaman, sanırım.

DUMBY

Hayır, bildiklerimi unutmak için zaman. Bu, çok daha önemli sevgili Tuppy.

(Lord Augustus sandalyesinde rahatsızmışçasına kıpırdanır.)

LORD DARLINGTON

Ne kinik adamlarmışsınız!

CECIL GRAHAM

Kinik nedir? *(Kanapenin arkasına oturur.)*

LORD DARLINGTON

Her şeyin fiyatını bilip de hiçbir şeyin değerini bilmeyen adamdır.

CECIL GRAHAM

Ve duygusal bir adam da, sevgili Darlington, her şeye olduğundan fazla değer verip pazardaki tek bir şeyin fiyatını bilmeyen adamdır.

LORD DARLINGTON

Beni her zaman eğlendiriyorsun Cecil. Deneyim sahibi bir adammışsın gibi konuşuyorsun.

CECIL GRAHAM

Öyleyim. *(Şöminenin önüne gider.)*

LORD DARLINGTON

Fazlasıyla gençsin!

CECIL GRAHAM

Bu, büyük bir yanılgıdır. Deneyim hayata dair bir içgüdü sorunudur. Ben buna sahibim. Tuppy ise değil. Deneyim Tuppy'nin hatalarına verdiği isimdir. Hepsi bu.

(Lord Augustus gücenik gücenik etrafına bakar.)

DUMBY

Deneyim herkesin hatalarına verdiği isimdir.

CECIL GRAHAM *(Sırtı şömineye dönük olarak ayakta durmaktadır.)*

İnsan hiç hata işlememeli. *(Kanepenin üstünde Lady Windermere'in yelpazesini görür.)*

DUMBY

Hayat onlarsız çok sıkıcı olurdu.

CECIL GRAHAM

Şüphesiz âşık olduğun bu kadına son derece bağlısın Darlington, bu iyi kadına?

LORD DARLINGTON

Cecil, eğer insan bir kadını gerçekten severse, dünyadaki tüm diğer kadınlar onun için anlamsız hale gelir. Aşk insanı değiştirir... Ben değiştim.

CECIL GRAHAM

Sahi mi! Ne kadar ilginç! Tuppy, seninle konuşmak istiyorum.

(Lord Augustus hiç aldırış etmez.)

DUMBY

Tuppy ile konuşmaya lüzum yok. Bir duvarla konuşmak bile daha iyidir.

CECIL GRAHAM

Ama ben bir duvarla konuşmaktan hoşlanıyorum... Dünyada bana karşı çıkmayan tek şey! Tuppy!

LORD AUGUSTUS

Pekâlâ, konu nedir? Ne var? *(Ayağa kalkar ve Cecil Graham'a doğru gider.)*

CECIL GRAHAM

Buraya gel. Seninle özel konuşmak istiyorum. *(Onu bir kenara çeker.)* Darlington ahlak dersi verirken, aşkın saflığından ve işte böyle şeylerden bahsederken tüm bu zaman boyunca odasında bir kadın vardı.

LORD AUGUSTUS

Hadi canım! Sahi mi!

CECIL GRAHAM *(Kısık sesle)*

Evet, işte yelpazesi. *(Yelpazeyi işaret eder.)*

LORD AUGUSTUS *(Kıkır kıkır gülerek)*

Aman Tanrım! Aman Tanrım!

LORD WINDERMERE *(Kapının yanında)*

Artık gerçekten gitmem gerek Lord Darlington. İngiltere'den bu kadar erken ayrılacak olmanıza üzüldüm. Döndüğünüzde lütfen bize uğrayın! Karım ve ben sizi görmekten sevinç duyarız!

LORD DARLINGTON *(Lord Windermere'le beraber, sahnenin gerisinde)*

Korkarım uzun yıllar uzaklarda olacağım. İyi geceler!

CECIL GRAHAM

Arthur!

LORD WINDERMERE

Ne var?

CECIL GRAHAM

Seninle bir dakika konuşmak istiyorum. Hayır, gel n'olur!

LORD WINDERMERE *(Paltosunu giyer.)*

Kalamam... Gitmem gerek!

CECIL GRAHAM

Çok özel bir konu. Seni fazlasıyla ilgilendiriyor.

LORD WINDERMERE *(Gülümseyerek)*

Senin saçmalıklarından biridir, Cecil.

CECIL GRAHAM

Değil! Gerçekten değil.

LORD AUGUSTUS *(Ona doğru gider.)*

Sevgili dostum, henüz gitmemelisin. Seninle konuşacak çok şeyim var. Hem Cecil sana bir şey gösterecek.

LORD WINDERMERE *(Yürüyerek)*

Pekâlâ, nedir?

CECIL GRAHAM

Burada Darlington'un odasında bir kadın var. İşte yelpazesi şurada. Eğlenceli, değil mi?

(Sessizlik...)

LORD DARLINGTON

Yüce Tanrım! *(Yelpazeyi yakalar... Dumby ayağa kalkar.)*

CECIL GRAHAM

Sorun nedir?

LORD WINDERMERE

Lord Darlington!

LORD DARLINGTON *(Döner)*

Evet!

LORD WINDERMERE

Karımın yelpazesinin sizin odanızda ne işi var? Çek ellerini Cecil. Dokunma bana.

LORD DARLINGTON

Karınızın yelpazesi mi?

LORD WINDERMERE

Evet, işte!

LORD DARLINGTON *(Ona doğru yürür.)*

Bilmiyorum!

LORD WINDERMERE

Bilmeniz gerekir. Bir açıklama bekliyorum. *(Cecil Graham'a.)* Tutma beni, seni budala.

LORD DARLINGTON *(Kendi kendine)*

Öyleyse o da burada!

LORD WINDERMERE

Konuşun, beyefendi. Neden karımın yelpazesi burada? Cevap verin bana! Tanrı aşkına! Odanızı arayacağım ve eğer karım buradaysa... *(Atılır.)*

LORD DARLINGTON

Odamı arayamazsınız. Bunu yapmaya hakkınız yok. Sizi bundan men ederim.

LORD WINDERMERE

Seni alçak! Her köşesini aramadan evinizi terk etmeyeceğim! Perdenin arkasında kıpırdanan ne? *(Ortadaki perdeye doğru saldırır.)*

BAYAN ERLYNNE *(Arkadan sağdan girer.)*

Lord Windermere!

LORD WINDERMERE

Bayan Erlynne!

(Herkes irkilir ve geriye döner. Lady Windermere perdenin arkasından kayar ve soldaki odadan sessizce çıkar.)

BAYAN ERLYNNE

Korkarım, bu gece evinizden ayrılırken, kendiminki diye yanlışlıkla karınızın yelpazesini almışım. Çok üzgünüm.

(Yelpazeyi ondan alır. Lord Windermere ona tiksintiyle bakar. Lord Darlington şaşkınlık ve öfke arasında kalır. Lord Augustus arkasını döner. Diğerleri birbirlerine gülümserler.)

PERDE İNER

Dördüncü Perde

SAHNE

İlk perdedeki aynı sahne.

LADY WINDERMERE *(Kanepede uzanmaktadır.)*

Nasıl anlatacağım ona? Anlatamam. Bu, beni öldürecek. Ben o korkunç odadan kaçtıktan sonra neler oldu çok merak ediyorum. Belki Bayan Erlynne orada bulunuşunun gerçek sebebini söyler onlara ve uğursuz yelpazemin asıl anlamını. Oh, eğer öğrenirse bir daha nasıl bakarım onun yüzüne? Beni asla affetmez. *(Zile dokunur.)* İnsan nasıl da kendisinin ahmaklıklardan, günahtan, ayartılardan uzak, güven içinde yaşadığını düşünüyor. Ve sonra birden... Oh! Hayat korkunç. Kuralları o koyuyor, biz değil.

(Rosalie sağdan girer.)

ROSALIE

Hanımefendi beni mi çağırdılar?

LADY WINDERMERE

Evet. Lord Windermere dün gece saat kaçta geldi haberin var mı?

ROSALIE

Beyefendi saat beşe kadar gelmediler.

LADY WINDERMERE

Beş mi? Bu sabah kapımı çaldı, değil mi?

ROSALIE

Evet, Lady'm... Dokuz buçukta. Ona hanımefendinin henüz uyanmadığını söyledim.

LADY WINDERMERE

Bir şey söyledi mi?

ROSALIE

Hanımefendinin yelpazesi hakkında bir şeyler. Beyefendinin tam olarak neler dediğini duymadım. Yelpaze kaybolmuş muydu Lady'm? Onu bulamıyorum. Ve Parker, hiçbir odada bırakılmadığını söylüyor. Teras da dahil her yerde aradı.

LADY WINDERMERE

Sorun değil. Parker'a dert etmemesini söyle. Hepsi bu.

(Rosalie çıkar.)

LADY WINDERMERE

Mutlaka söylemiştir ona. Bir insanın kendisini kurban ettiği harika bir eylemde bulunduğunu hayal edebiliyorum, bunu kendiliğinden, çekincesizce, soylulukla yapıyor... Ve sonra bunun çok pahalıya mal olduğunu fark ediyor. Neden kendi yıkımıyla benimkisi arasında tereddüt etti? Ne

tuhaf! Ben onu evimde insanların içinde aşağılamak istedim. O ise başkasının evinde beni kurtarmak için herkesin önünde aşağılanmayı kabul etti... Olaylarda acı bir ironi var, iyi ve kötü kadınlardan bahsetme tarzımızda acı bir ironi... Oh, ne ders! Ve ne acı ki yaşamda dersleri artık onlardan faydalanamayacağımız zamanlarda alıyoruz! O anlatmadıysa bile, ben anlatmalıyım. Oh! Ya bunun utancı, ya bunun utancı. Anlatmak her şeyi tekrar yaşamak olacak. Eylemler yaşamın ilk trajedileri, sözler ise ikincileri. Sözler belki daha da beteri. Sözler merhametsiz... Oh! *(Lord Windermere'in girişiyle irkilir.)*

LORD WINDERMERE *(Onu öper.)*

Margaret... Ne kadar solgun görünüyorsun!

LADY WINDERMERE

Hiç iyi uyuyamadım.

LORD WINDERMERE *(Kanepeye onun yanına oturur.)*

Çok üzgünüm. Son derece geç geldim ve seni uyandırmak istemedim. Ağlıyorsun sevgilim.

LADY WINDERMERE

Evet, ağlıyorum. Çünkü sana anlatmam gereken bazı şeyler var Arthur.

LORD WINDERMERE

Sevgili yavrum, sen iyi değilsin. Kendine çok yükleniyorsun. Bırak şehir dışına çıkalım. Selby'de kendini iyi hissedeceksin. Mevsim neredeyse sona erdi. Kalmanın gereği yok. Zavallı sevgilim! Bugün gidelim istersen. *(Ayağa kalkar.)* 3:40'a rahat rahat yetişebiliriz. Fannen'e telgraf çekeceğim. *(Karşıya geçip telgrafı yazmak için masaya oturur.)*

LADY WINDERMERE

Evet, hadi bugün gidelim. Hayır, bugün gidemem Arthur. Şehri terk etmeden önce görmem gereken birisi var... Bana çok büyük iyilikte bulunan biri.

LORD WINDERMERE *(Ayağa kalkar ve kanepeye dayanır.)*

Sana iyilikte bulunan mı?

LADY WINDERMERE

Bundan da fazlası. *(Ayağa kalkar ve ona doğru gider.)* Sana anlatacağım Arthur, ama yalnızca beni sev, beni eskiden sevdiğin gibi sev.

LORD WINDERMERE

Eskiden olduğu gibi mi? Dün gece buraya gelen o aşağılık kadından bahsetmiyorsundur! *(Etrafında dolaşır ve sağına oturur.)* Bunu aklında bile geçirme... Hayır, yapamazsın.

LADY WINDERMERE

Geçirmiyorum. Şimdi hatalı ve budalaca davrandığımı biliyorum.

LORD WINDERMERE

Onu dün gece kabul etmen büyük incelikti... Ama onu bir daha asla görmemelisin.

LADY WINDERMERE

Neden bunu söylüyorsun?

(Sessizlik...)

LORD WINDERMERE *(Elini tutar.)*

Margaret, Bayan Erlynne'in günaha girmekten çok günaha itilen bir kadın olduğunu düşünüyordum, deyimin de söy-

lediği gibi. İyi olmak, bir anlık budalalığı sonucu kaybettiği mevkiyi, onurlu bir yaşam sürmek için geri kazanmak istediğini düşünüyordum. Bana anlattıklarına inandım... Onun hakkında yanılmışım. O kötü biri... Bir kadın ne kadar kötü olabilirse o kadar kötü.

LADY WINDERMERE

Arthur, Arthur, hiçbir kadın hakkında böyle acı konuşma. Artık insanların iki ayrı ırktan ya da yaradılıştanmış gibi iyi ve kötü diye ayrılabileceklerini düşünmüyorum. İyi kadınlar oldukları söylenenler içlerinde berbat şeyler barındırabilirler, cüretkârlığın çılgın ruh halini, inadı, kıskançlığı, günahı. Kötü kadınlar diye isimlendirilenler de içlerinde üzüntü, pişmanlık, acıma ve fedakârlık taşıyabilirler. Ve Bayan Erlynne'in kötü bir kadın olduğunu düşünmüyorum... Öyle olmadığını biliyorum.

LORD WINDERMERE

Sevgili yavrum, o kadın uslanmaz. Bize nasıl bir zarar vermeye çalıştığı hiç önemli değil, onu bir daha asla görmemelisin. Hiçbir yerde kabul görmeyecek.

LADY WINDERMERE

Ama onu görmek istiyorum. Onun buraya gelmesini istiyorum.

LORD WINDERMERE

Asla!

LADY WINDERMERE

Buraya bir kere senin davetlin olarak geldi. Şimdi de benim davetlim olarak gelmeli. Adil olan bu.

LORD WINDERMERE

Buraya asla gelmemeliydi.

LADY WINDERMERE *(Ayağa kalkarak)*

Bunu söylemen için artık çok geç Arthur. *(Uzaklaşır.)*

LORD WINDERMERE *(Ayağa kalkarak)*

Margaret, eğer dün gece Bayan Erlynne'in bu evden ayrıldıktan sonra nereye gittiğini bilseydin, onunla aynı odada oturmak bile istemezdin. Tüm olanlar, kesinlikle utanç vericiydi.

LADY WINDERMERE

Arthur, bunu daha fazla kaldıramayacağım. Sana anlatmalıyım. Dün gece...

(Parker içinde Lady Windermere'in yelpazesi ile bir kart bulunan bir tepsiyle içeri girer.)

PARKER

Bayan Erlynne, dün gece yanlışlıkla aldığı hanımefendinin yelpazesini getirmek için uğradılar. Bayan Erlynne karta bir mesaj yazdılar.

LADY WINDERMERE

Oh, Bayan Erlynne'e söyle yukarı gelme inceliği göstersin. *(Kartı okur.)* Söyle onu görmekten çok memnun olacağım.

(Parker çıkar.)

Beni görmek istiyor, Arthur.

LORD WINDERMERE *(Kartı alır ve bakar.)*

Senden bunu yapmamanı rica ediyorum. Bırak, hiç olmazsa, onu önce ben göreyim. O çok tehlikeli bir kadın. Tanıdığım en tehlikeli kadın. Ne yaptığının farkında değilsin.

LADY WINDERMERE

Onu görmem doğru olacak.

LORD WINDERMERE

Yavrum, büyük bir kederin kıyısında olabilirsin. Bu kederle karşılaşmaya gitme. Onu mutlaka senden önce görmem gerek.

LADY WINDERMERE

Bu, neden gerekli olsun?

(Parker girer.)

PARKER

Bayan Erlynne.

(Bayan Erlynne girer.)
(Parker çıkar.)

BAYAN ERLYNNE

Nasılsınız Lady Windermere? *(Lord Windermere'e)* Nasılsınız? Biliyor musunuz Lady Windermere, yelpazeniz için çok üzgünüm. Nasıl böyle sersemce bir hata yaptım aklım almıyor. Çok büyük bir budalalık benimkisi. Ve arabamla sizin bu taraftan geçerken, dikkatsizliğimden ötürü özür dilemek ve size hoşça kalın demek için bu fırsattan yararlanayım dedim.

LADY WINDERMERE

Hoşça kal mı? *(Bayan Erlynne ile birlikte kanepeye doğru ilerler ve onun yanına oturur.)* Gidiyorsunuz buralardan öyleyse, ha Bayan Erlynne?

BAYAN ERLYNNE

Evet, yeniden yurtdışında yaşamaya gidiyorum. İngiltere'nin iklimi bana göre değil. Kalbim... Burada etkileniyor ve bundan hoşlanmıyorum. Güneyde yaşamayı tercih ederim. Londra sislerle kaplı ve ciddi insanlarla dolu Lady

Windermere. Sisler mi ciddi insanları yaratıyor, yoksa ciddi insanlar mı sisleri bilmiyorum, ama tüm bu şeyler sinirlerimi bozdu ve bu yüzden öğleden sonra Club Treni ile ayrılıyorum.

LADY WINDERMERE

Bu öğleden sonra mı? Ama sizi görmeye gelmeyi çok istiyordum.

LORD WINDERMERE

Ne kadar naziksiniz! Ama korkarım gitmem gerekiyor.

LADY WINDERMERE

Sizi bir daha asla göremeyecek miyim, Bayan Erlynne?

BAYAN ERYNNE

Korkarım hayır. Hayatlarımız çok ayrı yerlerde sürecek. Ama benim için yapmanızı istediğim çok ufak bir şey var. Sizin bir fotoğrafınızı istiyorum, Lady Windermere... Bana bir tane verebilir misiniz? Ne kadar sevinirim bilemezsiniz.

LADY WINDERMERE

Oh, zevkle. Masanın üstünde bir tane olacak. Onu size göstereyim. *(Masaya doğru geçer.)*

LORD WINDERMERE *(Bayan Erlynne'in yanına gelir ve alçak sesle konuşur.)*

Dünkü davranışınızdan sonra buraya böyle çatkapı gelmeniz çok çirkin.

BAYAN ERLYNNE *(Alaylı bir gülümsemeyle)*

Sevgili Windermereciğim, ahlaktan önce görgü kuralları!

LADY WINDERMERE *(Geri döner.)*

Korkarım bu, beni olduğumdan daha güzel gösteriyor... Ben buradaki kadar güzel değilim. *(Fotoğrafı gösterir.)*

BAYAN ERLYNNE

Daha da güzelsiniz. Ama küçük oğlunuzla birlikte olduğunuz bir tane yok mu?

LADY WINDERMERE

Var. Onlardan birini mi tercih edersiniz?

BAYAN ERLYNNE

Evet.

LADY WINDERMERE

Gidip sizin için bir tane getireyim, beni bir dakika için mazur görürseniz. Yukarıda bir tane vardı.

BAYAN ERLYNNE

Çok üzgünüm, Lady Windermere, size bu kadar zahmet verdiğim için.

LADY WINDERMERE *(Sağdaki kapıya gider.)*

Hiç zahmet değil, Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE

Çok teşekkür ederim. *(Lady Windermere sağdan çıkar.)* Bu sabah oldukça huysuz gibisin, Windermere. Neden böyle olmak zorundasın? Margaret ve ben, birbirimize cana yakın davranıyoruz.

LORD WINDERMERE

Sizi onunla birlikte görmeye dayanamıyorum. Üstelik, bana doğruyu söylemediniz Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE

Herhalde ona doğruyu söylemediğimi kastediyorsun.

LORD WINDERMERE *(Ortada ayaktadır.)*

Bazen keşke söyleseydiniz diyorum. O zaman şu altı aydır yaşadığım üzüntüyü, eziyeti, sıkıntıyı yaşamamış olurdum. Ama karımın ölü olarak bildiği annesinin, ölümüne yas tuttuğu annesinin yaşadığını öğrenmesindense, takma bir isimle dolaşan boşanmış bir kadını, artık sizin yaptığınızı bildiğim gibi hayatları avlayarak beslenen kötü bir kadını tanımasındansa, fatura üstüne faturalarınızı ödemeye, müsriflik üstüne müsrifliklerinizi karşılamak için para vermeye, dün karımla yaptığım şimdiye kadarki ilk kavgamın riskini almaya hazırdım. Bunun benim için ne anlama geldiğini anlayamazsınız. Nasıl anlayabilirsiniz ki? Ama size şunu söyleyeyim ki onun tatlı dudaklarından çıkmış olan tek acı söz sizin yüzünüzdendi ve sizi onun yanında görmekten nefret ediyorum. Siz onun içindeki masumiyeti kirletiyorsunuz. *(Sahnenin ortasına, sola gider.)* Hem sonra tüm hatalarınıza rağmen, önceleri sizin içten ve açık sözlü olduğunuzu düşünüyordum. Ama değilsiniz.

BAYAN ERLYNNE

Bunu neden söylüyorsunuz?

LORD WINDERMERE

Karımın balosuna bir davetiye almak için beni zorladınız.

BAYAN ERLYNNE

Kızımın balosu için... Evet.

LORD WINDERMERE

Geldiniz ve bu evden ayrılalı daha bir saat geçmeden bir erkeğin evindeydiniz... Herkesin önünde küçük düştünüz. *(Sahne ortasına gider.)*

BAYAN ERLYNNE

Evet.

LORD WINDERMERE *(Ona doğru döner.)*

Bu yüzden, sizi olduğunuz gibi, değersiz ve ahlaksız bir kadın olarak görmeye hakkım var. Size bu eve asla girmemenizi, karımın yanına yaklaşmaya yeltenmemenizi söylemeye hakkım var...

BAYAN ERLYNNE *(Soğukça)*

Kızım, demek istiyorsunuz.

LORD WINDERMERE

Onun sizin kızınız olduğunu iddia etmeye hakkınız yok. Onu bıraktınız, daha beşikte bir bebekken terk ettiniz, sırası geldiğinde kendisi de sizi terk eden âşığınız için terk ettiniz.

BAYAN ERLYNNE *(Ayağa kalkar.)*

Bunu o adamın hesabına mı sayıyorsunuz Lord Windermere, yoksa benimkine mi?

LORD WINDERMERE

Onunkine, artık sizi tanıyorum.

BAYAN ERLYNNE

Tedbirli davranın... Dikkatli olsanız daha iyi edersiniz.

LORD WINDERMERE

Oh, artık size karşı nazik kelimeler kullanmayacağım. Sizi bütünüyle tanıyorum.

BAYAN ERLYNNE *(Dik dik bakarak)*

Bundan kuşkuluyum.

LORD WINDERMERE

Sizi iyi tanıyorum. Hayatınızın yirmi yılını çocuğunuzdan ayrı geçirdiniz, çocuğunuzu bir kez olsun düşünmeden yaşadınız. Bir gün gazetede onun zengin bir adamla evlendiğini okudunuz. Bunun sizin için harika bir şans olduğunu gördünüz. Sizin gibi bir kadının kendi annesi olduğunu öğrenmenin onda yaratacağı alçaltıcı duygudan onu korumak için her şeye katlanacağımı biliyordunuz. Şantaj yapmaya başladınız.

BAYAN ERLYNNE *(Omuz silkerek)*

Çirkin kelimeler kullanmayın, Windermere. Çok kabalar. Şansımı gördüm; bu doğru ve onu kullandım.

LORD WINDERMERE

Evet, onu kullandınız... Ve dün gece her şeyiniz ortaya çıkınca onu berbat ettiniz.

BAYAN ERLYNNE *(Garip bir gülümsemeyle)*

Çok haklısınız, dün gece her şeyi berbat ettim.

LORD WINDERMERE

Ve karımın yelpazesini buradan alıp sonra Darlington'un dairesine bırakarak yaptığınız gaf, özür kabul etmez. Artık onu görmeye dayanamam. Karımın onu bir daha kullanmasına asla müsaade etmeyeceğim. O şey benim için kirlendi. Sizde kalmalıydı ve onu geri getirmemeliydiniz.

BAYAN ERLYNNE

Sanırım onu alıkoyacağım. *(Geriye gider.)* Son derece güzel bir şey. *(Yelpazeyi alır.)* Margaret'ten onu bana vermesini rica edeceğim.

LORD WINDERMERE

Umarım karım onu size verir.

LADY WINDERMERE

Oh, eminim hiç itiraz etmeyecektir.

LORD WINDERMERE

Keşke aynı zamanda her gece dua etmeden önce öptüğü bir resmi de verse... Güzel siyah saçlı masum görünüşlü genç bir kızın resmini.

BAYAN ERLYNNE

Ah, evet, hatırlıyorum. Sanki üstünden seneler geçti! *(Kanepeye gider ve oturur.)* Evlenmeden önce yapılmıştı. Siyah saçlar ve masum bir görünüş o zamanlar modaydı Windermere!

(Sessizlik...)

LORD WINDERMERE

Bu sabah buraya gelmenizin anlamı nedir? Amacınız nedir? *(Sahnenin ortasına, sola geçer ve oturur.)*

BAYAN ERLYNNE *(Alaycı bir ses tonuyla)*

Sevgili kızıma hoşça kal demek için tabii ki. *(Lord Windermere öfkeyle alt dudağını ısırır. Bayan Erlynne ona bakar, sesi ve davranışı ciddileşir. Konuşmalarının vurgusunda derin bir trajedinin izi vardır. Bir an için duygularını açık eder.)* Oh, onunla acıklı bir sahne yaşayacağımı sakın aklına getirme, boynuna atılıp kim olduğumu söylemek ve böyle şeyler işte. Annelik oyunu oynamaya hiç hevesli değilim. Hayatımda sadece bir kez bir annenin hissedebileceği duyguları hissettim. Bu da dün geceydi. Çok korkunçtu... Beni kedere boğdu... Beni çok fazla üzdü. Dediğiniz gibi yirmi yıl çocuksuz yaşadım ve hâlâ da çocuksuz yaşamak istiyorum. *(Alaycı bir kahkayla duygularını saklar.)* Üstelik, sevgili Windermere, nasıl koca bir kızın annesi pozu takınabilirim? Margaret yirmi bir yaşında

ve benim ise yirmi dokuz, bilemedin otuzdan fazla kabul edildiğim hiç olmadı. Pembe fonda yirmi dokuz, olmadı otuz. Gördüğün gibi ne güçlükler doğurur bu. Hayır, bana kalırsa bırakın karınız ölmüş, lekesiz annesinin hatırasını aziz tutsun. Neden onun yanılsamasını bozayım ki? Kendiminkini korumakta bile güçlük çekerken. Dün gece bir yanılsamamı yitirdim. Bir kalbim olmadığını sanıyordum. Anladım ki bir kalbim var, bir kalp ki bana hiç uymuyor Windermere. Ne de olsa modern kıyafetlere hiç gitmiyor. İnsanı yaşlı gösteriyor. *(Masadan el aynasını alır ve bakar.)* Ve kritik anlarda insanın namını mahvediyor.

LORD WINDERMERE

Beni dehşete düşürüyorsunuz... Tam bir dehşete.

BAYAN ERLYNNE *(Ayağa kalkar.)*

Zannediyorum, Windermere, şu aptalca modern romanlardaki kahramanların yaptığı gibi, bir manastıra çekilmemi, bir hastanede hemşire olmamı ya da böyle şeyler yapmamı isterdin. Bu seninki budalalık Arthur, gerçek hayatta böyle şeyler yapmayız... En azından iyi bir görünüme sahip olduğumuz sürece. Hayır, şimdilerde insanı avutan pişmanlık değil, zevk. Pişmanlık artık çağdışı kaldı. Ve dahası, eğer bir kadın gerçekten pişmanlık duyuyorsa, kötü bir terziye gitmek zorundadır, yoksa hiç kimse ona inanmaz. Ve dünyada hiçbir şey beni bunu yapmaya ikna edemez. Hayır, sizin iki kişilik hayatınızdan tamamen çıkıp gideceğim. Bu hayatlara girmem bir hataydı... Bunu dün gece anladım.

LORD WINDERMERE

Uğursuz bir hata.

BAYAN ERLYNNE *(Gülümseyerek)*

Neredeyse uğursuz oluyordu.

LORD WINDERMERE

Şimdi karıma her şeyi hemen anlatmadığım için üzgünüm.

BAYAN ERLYNNE

Ben yaptığım kötü şeyler için üzülüyorum. Sen ise iyileri için... Aramızdaki fark bu.

LORD WINDERMERE

Size güvenmiyorum. Karıma anlatacağım. Gerçeği öğrenmesi ve bunu benden öğrenmesi daha iyi. Onda sonsuz bir acıya neden olacak... Onu korkunç derece utandıracak, ama öğrenmesi daha doğru.

BAYAN ERLYNNE

Ona anlatmak niyetinde misin?

LORD WINDERMERE

Anlatacağım.

BAYAN ERLYNNE *(Ona doğru gider.)*

Eğer yaparsan, adımı öylesine kötüye çıkaracağım ki bu, onun hayatının her anını berbat edecek. Bu, onu mahvedecek ve mutsuz kılacak. Eğer ona anlatmaya kalkışırsan, içine batmayacağım rezillik, yapmayacağım kepazelik kalmayacak. Ona anlatmayacaksın... Seni bundan men ediyorum.

LORD WINDERMERE

Neden?

BAYAN ERLYNNE *(Sessizlikten sonra)*

Eğer onu gözettiğimi ve hatta belki sevdiğimi söyleyecek olsam benimle alay edersin, değil mi?

LORD WINDERMERE

Bunun doğru olmadığını düşünürüm. Bir annenin sevgisi, adanmak, bencil olmamak, fedakârlık anlamına gelir. Bu şeyler hakkında siz ne bilebilirsiniz ki?

BAYAN ERLYNNE

Haklısın. Böyle şeyler hakkında ben ne bilebilirim ki? Artık bunlardan bahsetmeyelim... Kim olduğumu kızıma söylemeye gelince, buna izin vermiyorum. Bu, benim sırrım, senin değil. Eğer ona söylemeye karar verirsem ve sanırım söyleyeceğim, bunu, ona evden ayrılmadan önce söyleyeceğim... Yoksa, asla söylemeyeceğim.

LORD WINDERMERE *(Kızgınca)*

Öyleyse hemen evimizi terk etmenizi rica edeceğim. Margaret'e özürlerinizi iletirim.

(Lady Windermere sağdan girer. Elinde bir fotoğrafla Bayan Erlynne'e doğru gider. Lord Windermere kanepenin arkasına geçer ve bu sahne boyunca tedirginlikle Bayan Erlynne'i izler.)

LADY WINDERMERE

Sizi beklettiğim için özür dilerim, Bayan Erlynne. Fotoğrafı hiçbir yerde bulamadım. Sonunda kocamın giysi odasından çıktı... Aşırmış onu.

BAYAN ERLYNNE *(Fotoğrafı ondan alır ve bakar.)*

Hiç şaşırmadım... Harika bir fotoğraf. *(Lady Windermere'le kanepeye ilerler ve onun yanına oturur. Tekrar fotoğrafa bakar.)* Ve bu da sizin küçük oğlunuz ha! Adı ne?

LADY WINDERMERE

Gerard, sevgili babamın adı.

BAYAN ERLYNNE *(Fotoğrafı koyar.)*

Gerçekten mi?

LADY WINDERMERE

Evet. Eğer bir kızım olursa, ona da annemin adını koyacağım. Annemin adı da benimkisiyle aynı, Margaret.

BAYAN ERLYNNE

Benim adım da Margaret.

LADY WINDERMERE

Sahi mi?

BAYAN ERLYNNE

Evet. *(Sessizlik...)* Annenizin hatırasına çok hürmet ediyormuşsunuz Lady Windermere, kocanız söyledi bana.

LADY WINDERMERE

Hayatta hepimizin idealleri vardır. En azından olmalıdır. Benimkisi annem.

BAYAN ERLYNNE

İdealler tehlikeli şeylerdir. Gerçekler daha iyidir. İncitirler, ama daha iyidirler.

LADY WINDERMERE *(Başını sallayarak)*

Eğer ideallerimi kaybedersem, her şeyi kaybederim.

BAYAN ERLYNNE

Her şeyi mi?

LADY WINDERMERE

Evet.

(Sessizlik...)

BAYAN ERLYNNE

Babanız, size sık sık söz eder miydi annenizden?

LADY WINDERMERE

Hayır, bu, ona çok acı verirdi. Annemin ben doğduktan birkaç ay sonra nasıl öldüğünü anlatırdı. Konuşurken gözleri yaşla dolardı. Sonra benden annemin adını onun yanında hiç anmamamı rica etti. Duymak bile onu kahrediyordu. Babam... Babam gerçekten kırık bir kalple öldü. Bildiğim en mahvolmuş hayattı onunkisi.

BAYAN ERLYNNE *(Ayağa kalkar.)*

Korkarım artık gitmeliyim Lady Windermere.

LADY WINDERMERE *(Ayağa kalkar.)*

Oh hayır, gitmeyin.

BAYAN ERLYNNE

Sanırım gitsem daha iyi olur. Arabam bu süre içinde dönmüş olmalı. Onunla Lady Jedburg'a bir not göndermiştim.

LADY WINDERMERE

Arthur, rica etsem Bayan Erlynne'in arabası gelmiş mi diye bakabilir misin?

BAYAN ERLYNNE

Lütfen hiç rahatsız olmayın Lord Windermere.

LADY WINDERMERE

Evet Arthur, lütfen bak.

(Lord Windermere bir an duraksar ve Bayan Erlynne'e bakar. O ise hiç aldırmaz. Lord odadan ayrılır. Bayan Erlynne'e.)

Oh! Size ne demeliyim? Dün gece beni kurtardınız? *(Ona doğru ilerler.)*

BAYAN ERLYNNE

Hişş... Bundan bahsetmeyin.

LADY WINDERMERE

Bahsetmeliyim. Bu fedakârlığı öylece kabul edeceğimi düşünmenize izin veremem. Bunu yapamam. Bu çok önemli. Kocama her şeyi anlatacağım. Bu benim ödevim.

BAYAN ERLYNNE

Ödeviniz falan değil... En azından kocanızın yanında başkalarına karşı da ödevleriniz var. Bana bir şeyler borçlu olduğunuzu mu söylüyorsunuz?

LADY WINDERMERE

Size her şeyi borçluyum.

BAYAN ERLYNNE

Öyleyse borcunuzu susarak ödeyin. Bu borç sadece bu yolla ödenebilir. Hayatımda yaptığım tek iyiliği birilerine söyleyerek bozmayın. Bana söz verin, dün gece olanlar ikimiz arasında sır kalacak. Kocanızın hayatına dert getirmeyin. Neden onun aşkını sakatlamalı? Onu bozmamalısınız. Aşk kolayca öldürülebilir. Oh! Aşk ne kadar kolayca öldürülebilir. Bana şeref sözü verin, Lady Windermere, ona asla anlatmayacaksınız. Bunda ısrar ediyorum.

LADY WINDERMERE *(Başı eğik)*

Bu sizin isteğiniz, benim değil.

BAYAN ERLYNNE

Evet, bu benim isteğim. Ve asla çocuğunuzu unutmayın... Sizi bir anne olarak düşünmek istiyorum. Sizin de kendinizi öyle düşünmenizi isterim.

LADY WINDERMERE *(Gözlerini kaldırır.)*

Artık hep böyle düşüneceğim. Hayatımda yalnızca bir kez kendi annemi unuttum... Dün gece. Oh, eğer onu hatırlasaydım, böyle sersemce, böyle kötü davranmazdım.

BAYAN ERLYNNE *(Hafif bir ürpertiyle)*

Hişt, dün gece bitti artık.

(Lord Windermere girer.)

LORD WINDERMERE

Arabanız henüz gelmemiş, Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE

Sorun değil. Kiralık bir araba tutarım. Dünyada Shrewsbury ve Talbot kadar saygın yer yok. Ve artık, sevgili Lady Windermere, korkarım gerçekten hoşça kalın deme vakti. *(Ortaya ilerler.)* Oh, aklıma geldi. Budala olduğumu düşüneceksiniz, ama biliyor musunuz dün gece sersemlik edip balonuzdan ayrılırken götürdüğüm bu yelpazeye bittim doğrusu. Acaba onu bana verir miydiniz? Lord Windermere verebileceğinizi söyledi. Size onun armağanı olduğunu biliyorum.

LADY WINDERMERE

Ah, elbette. Eğer sizi memnun edecekse. Ama üstünde benim adım var. Üstünde Margaret yazıyor.

BAYAN ERLYNNE

Ama vaftiz isimlerimiz aynı.

BAYAN ERLYNNE

Oh, unuttum. Tabii ki alın onu. İsimlerimizin aynı olması ne büyük bir şans!

BAYAN ERLYNNE

Kesinlikle harika. Teşekkürler... Bana her zaman sizi hatırlatacak. *(El sıkışırlar.)*

(Parker girer.)

PARKER

Lord Augustus Lorton. Bayan Erlynne'in arabası geldi.

(Lord Augustus girer.)

LORD AUGUSTUS

Günaydın, sevgili oğlum. Günaydın Lady Windermere. *(Bayan Erlynne'i görür.)* Bayan Erlynne!

BAYAN ERLYNNE

Nasılsınız, Lord Augustus? Bu sabah keyfiniz nasıl?

LORD AUGUSTUS *(Soğukça)*

Oldukça iyi, teşekkürler Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE

Hiç öyle gözükmüyorsunuz, Lord Augustus. Geç saatlere kadar kalıyorsunuz... Bu, sizin için çok kötü. Kendinize gerçekten daha iyi bakmalısınız. Hoşça kalın Lord Windermere. *(Lord Augustus'u başıyla selamlayarak kapıya doğru gider. Birden gülümser ve ona bakar.)* Lord Augustus! Beni arabama kadar geçirir misiniz? Yelpazeyi taşıyabilirdiniz.

LORD WINDERMERE

İzin verin, ben götüreyim!

BAYAN ERLYNNE

Hayır, Lord Augustus'u istiyorum. Sevgili Düşes için özel bir mesajım var. Yelpazeyi taşıyacak mısınız Lord Augustus?

LORD AUGUSTUS

Eğer gerçekten arzu ediyorsanız Bayan Erlynne.

BAYAN ERLYNNE *(Gülerek)*

Tabii ki arzu ediyorum. Onu zarafetle taşıyacaksınız. Siz her şeyi nezaketle taşırsınız, sevgili Lord Augustus. *(Kapıya vardığında, arkasını dönüp bir an Bayan Windermere'e bakar. Gözleri buluşur. Sonra döner ve Lord Augustus'un önünde orta kapıdan çıkar.)*

LADY WINDERMERE

Bir daha asla Bayan Erlynne hakkında kötü şeyler söylemeyeceksin Arthur, değil mi?

LORD WINDERMERE *(Ciddi bir tavırla)*

Sanıldığından daha iyi bir kadın.

LADY WINDERMERE

Benden daha iyi.

LORD WINDERMERE *(Gülümseyerek karısının saçlarını okşar.)*

Yavrum, sen ve o ayrı dünyaların insanlarısınız. Senin dünyana kötülük asla girmemiştir.

LADY WINDERMERE

Böyle söyleme Arthur. Hepimiz için var olan dünya aynı, iyi ve kötü, günah ve masumiyet el ele yürür. İnsanın güven içinde yaşamak için tek gözünü kapaması, çukurlarla ve uçurumlarla dolu bir yerde daha cesur yürümek için kendisini kör etmesi gibidir.

LORD WINDERMERE *(Onunla beraber öne doğru yürür.)*

Sevgilim, bunu neden söyledin?

LADY WINDERMERE *(Kanepeye oturur.)*

Çünkü gözlerini hayata kapamış olan ben uçurumun kenarına kadar gelmiştim. Ve bizi ayırmış olan insan...

LORD WINDERMERE

Biz asla ayrılmadık.

LADY WINDERMERE

Asla da ayrılmamalıyız. Oh, Arthur, sakın bana olan sevgin azalmasın ve ben de sana daha çok güveneceğim. Kayıtsız şartsız inanacağım sana. Hadi Selby'ye gidelim. Selby'deki Gül Bahçesi'nde güller beyaz ve kırmızı.

(Lord Augustus ortadan girer.)

LORD AUGUSTUS

Arthur, o her şeyi açıkladı.

(Lady Windermere bu durumdan son derece korkmuş görünür. Lord Windermere irkilir. Lord Augustus, Lord Windermere'i kolundan tutarak sahnenin önüne getirir. Hızlıca ve alçak sesle konuşur. Lady Windermere ayakta durarak telaş içinde onları izler.)

Sevgili dostum, kahrolası her şeyi açıkladı. Onun hakkında hepimiz çok yanılmışız. Darlington'un dairesine gidişi tamamen benim hatrım içinmiş. İlkin kulübe uğramış... Doğrusu bu... Beni meraktan kurtarmak istiyormuş... Ona benim çıktığımı söylemişler... Arkamdan gelmiş... İçeri pek çok kişinin girdiğini duyunca doğal olarak korkmuş... Başka bir odaya çekilmiş... Seni temin ederim, her şeyi öğrenince dünyalar benim oldu. Ona karşı hepimiz kaba davrandık. O tam bana göre bir kadın. Baştan aşağı bana uygun. Tek şartı İngiltere dışında yaşamak. Bu da çok iyi bir şey. Kahrolası kulüpler, kahrolası iklim, her şey kahrolsun. Hepsinden bıktım usandım!

LADY WINDERMERE *(Ürkmüş bir vaziyette)*

Bayan Erlynne?...

LORD AUGUSTUS *(Yerlere kadar eğilip selamlayarak onu doğru ilerler.)*

Evet, Lady Windermere... Bayan Erlynne bana evlenme teklifimi kabul etme şerefini bağışladı.

LORD WINDERMERE

Şüphe yok, gerçekten çok zeki bir kadınla evleniyorsunuz.

LADY WINDERMERE *(Kocasının elini tutarak)*

Ah, çok iyi bir kadınla evleniyorsunuz.

PERDE

Oscar Wilde

Lady Windermere'in Yelpazesi

Oscar Wilde'ın 1892'de yazdığı *Lady Windermere'in Yelpazesi*, yazarın *Ciddi Olmanın Önemi* ve *İdeal Bir Koca*'yı da içeren ve büyük beğeni kazanan toplumsal komediler dizisinin ilk kitabıdır. Oyun, İngiliz yüksek sosyetesinin "göstermelik" dünyasını konu edinir. Lord Windermere, Lady Windermere ve onun yıllar önce öldüğünü sandığı annesi Bayan Erlynne arasında geçen bu şantaj, aldatma ve intikam hikâyesi, beklenmedik bir şekilde, Bayan Erlynne'in hayatında ilk kez, bir annenin hissedebileceği duygularla tanışmasıyla sonuçlanır.

Oscar Wilde, oyun boyunca, döneminin toplumundaki "erdem", "ahlak" ve "iyilik" anlayışını sorgular. Bu sözde erdemliler ve yozlaşmışlar toplumunda işlerin gerçekte nasıl döndüğünü sergiler. Genel kabul görmüş erdem anlayışının temellerini kazarak gerçek iyinin ne olduğunu, geçmişteki hatalarının ceremesini çeken Bayan Erlynne'in sözlerinde açığa çıkarır: "Yücegönüllülük!"

İMGE kitabevi

imge·com·tr
internet kitabevi

ISBN 975-533-470-X
9 789755 334707

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

Kapak Resmi: Berthe Morisot, *Yelpazeli Kadın*, 1876, ayrıntı